

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Preț de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

 REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.

 INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

 Multămite publice și Loc de
schisă costă fiecare știr 20 fil.
Manuscripte nu să inapozală.

O mărturisire.

De Octavian Goga.

Trebuie să deschid aceste rânduri prin a cere scuzare publicului cetitor, că — silit de împrejurări — mai spun un ultim cuvânt într-o discuție destul de stearpă și fără rost. În adevăr lumea e sătulă până în gât de hărțuielele fără sfârșit, cari au năpădit presa noastră și nu mai vor să se curme. Cedând acestui sentiment de silă generală, m'am hotărât deunăzi să fac un început, solicitând ziarului „Tribuna” încetarea atacurilor personale: *readucerea discuției la un nivel principiar*. Am făcut acest lucru, fără nici un interes personal, socotind, că prin întreruperea unei tăceri îndelungate ce mi-am impus, am dreptul să spun și eu o seamă de cuvinte ținute într'un ton cuviincios, fără risicul de a primi în schimb poenete la mir, după bunul tipic al gazetăriei noastre de legea nouă.

M'am înșelat în această prevedere. Se vede, că tot au ceva dreptate acei cari țin cu orice preț să prezinte pe bieții autori de versuri îndușmăniți cu realitatea vieții. În orice caz în chestiune de echitate există o mică deosebire între noi. Am fost deci îmbrincit după toată rânduiala pe urma cuvintelor în cari invocam pogorirea păcii lui Dumnezeu. Cutare domn dela Brașov m'a poreclit „țanțoș” și „grandoman”, aruncând vorbe pline de compătimire asupra „balului în care a ajuns bietul...” Un tânăr cu inima curată îmi face o „serisoare deschisă” și mă conjură să nu zdrobesc „speranțele frumoase” ce „mai au încă” față de umila mea figură tovarășii lui... pe când îndrăznitul meu profesor dl Vasile Goldiș îmi așează pe frunte coroană de hârtie și se strică de ris pe socoteala mea: „Oh Măria Ta! Ave Caesar, morituri te salutant!...” și așa înainte. Sunt cam amare roadele acestei modeste ieșiri din umbră și mi vine să-i dau dreptate impasibilului Thersit, care tușește și ride și mă bate pe umăr: — Ce vrei să schimbi dumneata temeliea lumii? De ce nu-i lași să-și facă de cap? Așa-ți trebuie!...

Dar eu toată amărăciunea ce mi-au trezit aceste învățăminte nouă, eram hotărât să tac de astădată, deși la dreptu vorbind, eu nici când n'am apreciat povata biblică care spune să întoriți și obrazul stâng... O socoteam însă tăcerea justificată prin atmosfera de strașnică plietiseală ce-au creat vorbăriile de până acum. Durere, nu pot să-mi susțin până la sfârșit acest sentiment de blândă renunțare, fiindcă articolul dlui Dr. Valeriu Braniște apărut în „Drapelul” (6 April) cu care onorează rîndurile mele din „Treaga Deci”, deși întretesut cu accente de ironie paternă, totuși stârnește aparența unei discuții întemeiate pe fapte și nu poate rămânea fără lămuririle, cari lipsind publicul cetitor și-ar putea face credințe greșite...

În cele următoare deci, voi încerca să schițez conturile unei ultime lămuriri sincere și amănunțite, declarînd eu toată tăria ce-mi inspiră oroarea de vorbe goale, că de azi înainte eu pentru acest fel de discuții urmez rețeta domnului Goldiș și „nu-s acasă” sau sînt pe „culmile Olimpului” cum ar zice glumind binevoitor directorul „Drapelului”...

Ca în orice fel de discuție, în care s'a cheluit multă vorbă, astfel și în această lămurire numai o desăvârșită sinceritate mai poate aduce lumină. Cu toată sinceritatea deci, voi căuta să lămuresc pe d. Braniște într'o serie de chestiuni, pe cari trebuie să le ating în urma răspunsului d-sale. Aceste sunt următoarele: *Ce este „Tribuna” pentru noi, o seamă de scriitori.* — Cum

am devenit colaboratorii acestui ziar și de ce îl sprijinim și mai departe?

Orice observator al stărilor dela noi trebuie să constate, că cei din urmă zece ani înseamnă o epocă importantă în evoluția noastră culturală. O mulțime de împrejurări au conlucrat în acest timp, ca rostul sufletese al generației mai nouă să se abată din ogașa învechită a credințelor de demult. Prin răsărirea unor personalități pe tărîmul literar și științific în Regat și la noi, tineretul ce și-a făcut educația în această perioadă, a primit îndrumări schimbate, din cari și-a croit o mentalitate aparte. Înflorirea literară excepțională a acestui deceniu, ivirea atâtor scriitori pe orizont, înființarea de reviste aici și dincolo, angajarea unor discuții de interes comun, trecerea mai deasă a graniței, toate acestea și multe altele au plămădit sufletul generației ce s'a format în aceste zile de sbucium rodnic și ne-au dat o icoană ale cărei conture mai fine, mai complicate, se deosebesc de imagina tradițională a cărturarului ardelean. S'a dat în vremea asta o revoluție intelectuală din care ne-am ales cu un „spor de pricepere”. Negreșit că fermentarea asta a modificat valori și-a dărimat altare. Pe ruinele diletantismului gol, care furnisa odinicară garniseala „Familiei” din Orade, — s'au ivit talente ce au smuls accente sincere de bucurie și de durere din sufletul neamului. S'au înstăpănit convingeri literare întrupate din acest nou curent de producție schimbată. Ne-am ales cu o limbă mai curată, care cucerește tot mai mult. Astăzi adolescentul din clasa a șaptea dela gimnaziul din Blaj — scrie versuri de-o formă impecabilă, ea și liceanul din Ploiești și zîmbește cu bunăvoință pe urma cutărei rămășițe din nobila trudă a lui Țipariu. Pe terenul științific de-asemena s'a introdus mai multă disciplină și severitate, ea în trecut. Cu un cuvânt generația acestei epoci a fost îndrumată spre orientări culturale superioare și cu deosebire a fost mai apropiată de normele specifice ale unei culturi naționale românești. E foarte firesc, că această schimbare a dat naștere unui spirit critic cu foarte legitime momente de criză. Tînărul crescut în această școală nouă va avea o frază literară rotunzită, dându-și seama că idealul național nu poate fi propagat într'o limbă execrabilă și cu lipsuri accentuate de cultură națională. Dănsul va cere orientări de cultură generală conducătorilor săi, va întoarce cu silă capul în fața tiradelor bunului retorism din bătrîni, așteptînd o cumpănire reală a vieții și-a împrejurărilor. Concepția cum am zice pur sentimentală platonicească a datorilor cătră neam, o va înlocui cu raționamentul rigid, care-și găsește temeiul în cifrele statistice. În pornirile lui va mai sacrifica din capitalul de ipocrizie, acumulat în mod fatal într'o vreme de apăsare politică și socială. În judecările, cari privesc frământările interne va fi deci mai răspicat, avînd în acelaș timp tresăriri mai dârze și mai violente în fața încercărilor dușmane de-a i-se desființa patrimoniul sufletesc. *Analizînd așadar capitalul intelectual al acestei epoci recente vom desluși exigențe culturale superioare celor din trecut, constatînd în acelaș timp și un spirit critic mai pronunțat, ale cărui preocupățiuni se desfășură cu deosebire în cadrele necesităților tot mai evidente ale unei culturi naționale.*

Se înțelege, că acest curent nou cu notele lui multiple și varii trebuia să-și găsească calea în gazetărie, pentru a i-se putea face propaganda

necesară. Dintre organele noastre de publicitate, cari aproape toate băteau acelaș drum îngust de țacăneală domoală „Tribuna” a fost ziarul ce a înțeles mai degrabă noul curent și l-a înstăpănit în coloanele sale. În aceeaș vreme când „Gazeta Transilvaniei” își vădea somnolența și neputința, când „Lupta” fără cap provoca momente de o zăpăceală penibilă, când „Drapelul” apăra doctrina pasivității parlamentare în excursiuni teoretice prea puțin militante, cei dela ziarul „Tribuna” au început să găzduiască acest spirit schimbător. Răsfoiți colecțiile celor cinci ani din urmă și veți găsi acolo sbucium și vioiciune, nervi și deslănțuiri de vigoare tinerească, — toate urmînd îndrumările acestui curent dornic de inovații. Negreșit, că în acest chip a fost firească apropierea tinerimei crescute în aceste credințe, de ziarul „Tribuna”. Așa s'au alipit — azi unul, mâne altul. Ziarul a crescut, a prins tot mai multă putere și când a ajuns să-și zidească casele, pe cari într'un avînt de mândrie justificată și le-a numit „palat”, — v'aduceți aminte că lumea românească a socotit acest eveniment de o sărbătoare națională și noi am prăznuit cu toții, avînd în fruntea mesii pe detractorii de astăzi...

Ordinea naturală a lucrurilor cerea, ca și scriitorii dela noi — trecuți peste pragul în-tăieii tinereții, care-și găsea expresia numai în genul lor literar, — dacă au ceva de spus, să se atașeze acestui organ militant. Așa s'a și întîmplat. Au venit pe rînd cu toții. A venit *Gorun, Sextil Pușcariu, Chendi, Ciura, Agârbiceanu, Bârsan, Lupăș, Ghibu, Osvadă, Soricu, Gh. Pop* și între mulți alții și subsemnatul. Am venit în temeiul acestor credințe, convingeri că în acest chip ni-se dă cel mai bun mijloc de a face o propagandă. Așa a crescut tot mai mare acest mănunchiu înfiripat din oameni cu note înrudite, cari și-au putut crea platforma unei înțelegeri comune. Când am început să scriem la „Tribuna” — nu ne-am întrebat nici unul: Mă rog ce societate este firma asta, cum e înregistrată la tribunal, ce acțiuni are și ce tanticime, cine verifică registrele și cine plătește tipografii?... — Nu, vedeți, la asta nu ne-am gândit. Ne-am zis așa: scriem la acest ziar, care și-a croit o linie de conduită intransigentă în chestiunile politice și a găsit drumul potrivit pentru aspirațiile noastre culturale, până în clipa când note străine de convingerile noastre ar tulbura această armonie și când părăsindu-l, vom căuta să-l nimicim, dacă vom crede de cuviință. Purcedeam deci din principial fundamental al gazetăriei: *o gazetă poate trăi, câtă vreme cei cari o scriu au rădăcini în sentimentul public...*

Așa a mers înainte ziarul, publicînd articole, cari purtau pecetea individuală a scriitorului lor, în acelaș timp însă și marca acestui spirit nou care ne unea pe toți. S'au dat în mod firesc opinii mai mult sau mai puțin avansate, cari tulburau sau distrugau chiar formule învechite, dar cari erau pornite din cele mai curate intenții.

În acest timp când nimic nu s'a schimbat în principiile fundamentale ale acestui ziar, s'a întîmplat, că o seamă din fruntașii arădani, credincioși pildei din bătrîni, — ei știu de ce — s'au certat... S'au adunat, s'au frământat, s'au înjurat, cum e obiceiul la noi în dalde astea... Rezultatul acestei încăierări a fost desbinarea și roadele desbinării celebra hotărîre a comitetului național: „Tribuna” trebuie decapitată.... Și astfel din bun senin, noi ne-am pomenit cu scrisori cam așa: „băieți, lăsați dracului gazeta asta, că

vă duce la mal! Voi sănteți oameni de omenie și umblați cu fruntea în stele, voi nu știți ce-i! Pe voi vă exploatează! Și azi mâne vă pomeniți legați fedeleș în bârlogul lui Mangra!..."

De sigur, că am rămas zăpăciți și consternați în fața acestor vorbe grele. Ne-am zis cam așa, cu toții: Domnilor fruntași! Om fi noi cam cu nasu'n vânt, om fi — te pomeniți — și apucați de pandolii, câte unul... dar ochi avem și ochi știm, slavă domnului. În „Tribuna“ noi n'am văzut nici un rînd, care să compromită credințele noastre și o gazetă trebuie judecată după ce serie, nu-i așa?... Dacă este vre-o tradare ascunsă, ceva legământ diplomatic cu Mangra, pe care toți îl tocăm zilnic, — atunci să ne luminăm și într'o clipă îi dăm dracului, doar nu nu ne-am cununat cu ei. Dar așa, numai de dragul unor batrăchoniștii mărunte, noi nu putem lua pe suflet nimicirea unui organ atât de util pentru aspirațiile noastre... Și-apoi, să ne iertați, dar avem și noi o consecvență, avem busola proprie în chestiuni de ordin moral și intelectual, nu putem fi aruncați așa ca niște cârpe după toate capriciile... Dovada, — și ne plecăm...

Așa am vorbit noi și am tăcut în așteptare.

Ce-a urmat de aci înainte, se știe. Rezultatul campaniei a fost nul ca argumentație. N'am fost serviți decât cu bănușii, cu injurii, cu epitete mai mult sau mai puțin colorate ce și-au aruncat reciproc oamenii îndușușiiți la cuțit. Celebra tradare însă a rămas nedovedită, ba ce e mai ciudat și mai paradoxal, publicului i-s'au dat drept argumente ale vînzării de neam escerpte de fraze smulse tocmai din articolele scrise de unii din tovarășii noștri, cari chiar după spusa acestor adversari implacabili sînt oameni de omenie, a căror intransigență e tolerată numai și cari sînt exploatați de banda de falsificatori dela „Tribuna“...

Cum vedeți o mai tulbură zăpăceală nu se poate, evident fiind, că încreștarea asta de logică din partea unor capete limpezi de altfel, a fost provocată numai de împrejurarea destul de ingrată, că s'a căutat în mod meșteșugit o justificare legală și de ordin principiar pentru fceări personale fără importanță.

*

În fața acestei situații jalnice, care a pus la așa grea încercare proverbiala răbdare a publicului nostru, îndrăznind cu a atinge coarde pașnice, s'a văzut cu ce răsplată m'am ales. Singur dl Braniste are bunăvoința de a mă trata cu blîndețe ce inspiră compătimirea pentru deaproapele ajuns pe povârniș.

D-sa zâmbește cu multă înțelepciune în fața cuvintelor mele din „treaga deii“ și bătându-mă

pe umăr, într'un ton amical, imi trimite vorbe potolite de unchiș pătit... Dragul meu — urmoază d-sa — *nix daici*, cu pacea aia de Joi până mai apoi. Cum adevă, erezi că „îndemnurile noi“ (titlul unui articol de al meu) sunt ceva nou „noch nic dagewesen“? Te înșeli, tinere călător al Olimpului! *Alles schon dagewesen*. Am mai văzut noi „rugeola“ asta... A fost unu Cașoltanu, la anul una mic opt sute opt zeci și opt, pe vremea când înneata slovenca din abecedar... Individul ăsta de asemenea ne omora cu luminile Apusului... Caută, rogu-te, la tribunalul din Dej, să vezi cine a fost Adrian Cașoltanu...

— Să mă iertați, domnule Braniste, dar n'am să caut la Dej! Dacă d-voastră găsiți, că precursorul însemnărilor critice apărute în „Tribuna“ din condeiul celor amintiți, este acest domn — cum îi zice? — Cașoltanu, atunci în adevăr nu trebuie să vă mai tulbură „rugeola“ asta... Atunci *dagewesen* și iar pleacă!... Eu unul însă cred, că comparația nu era tocmai indicată... fiindcă, dacă o asemănare între cei citați și între d-voastră ar trage balanța în favorul *Drăgului*, — din motivul foarte apreciabil, că marii bărbați de stat sunt *rari nantes in gurgite vasto* — apoi comparația între noi și Cașoltanu ar ieși probabil în favorul nostru... Prin urmare n'am să merg la Dej să studiez arhiva tribunalului, ci am să vă răspund cu toată cuviința unui băiat tânăr: Aceste „idei ale apusului“ pe cari d-voastră le socotiți un fel de pojar trecător, sunt rezultatul frământării intelectuale a vremii din urmă, de care vă vorbeam, sînt îndemnuri răsărite în mod foarte firese din dorul mergerii înainte și din scărba stării pe loc. Nu vrea nimeni să decapiteze pe bătrîni, cum spuneți d-voastră, dar vrem cu toții o activitate mai vie și mai potrivită cu exigențele epocii noastre. Vom recunoaște totdeauna meritele și talentul necoțostat al unora din bărbații cu rol de conducători în politica noastră actuală, dar credem, că e un păcat de neiertat să se suprimă în aceste zile de sbucium libertatea opiniei isvorite din suflete cînsite. Ne dăm seama, că în fața dăganului comun, ne trebuie o strîngere a rîndurilor, că întărirea partidului național, ai cărui soldați credincioși suntem, e impusă tot mai mult de împrejurările acestor zile extrem de grele, cari nu îngăduie împărțirea în tabere potrivnice, dar nu înțelegem, că sub masea disciplinei de partid, să se introducă un terorism ce desființează îndrăzneala de gîndire și crește papagalii condamnați la inactivitate. Astăzi trebuie să fim mai severi în aprecierea valorilor, să fim sinceri și drepti în judecarea oamenilor și să compunim cu mai multă rigoare atribuțiunile de conducere, cari

greșit interpretate n'aduc rezultate practice, iar la un moment dat pot avea consecințe fatale...

*

Dar pe d-voastră, domnule Braniste, nu considerați de acest fel vă tulbură. Nu! D-voastră dimpotrivă, recunoașteți până la un loc îndreptățirea acestor îndemnuri de primenire și admirați chiar necesitatea unei asemenea „fermentări“, ca o condiție a evoluției unui popor.

Decât, vă doare inima, că noi tinerii aceștia naivi am ajuns de astădată într'un hal „tragicomic“, fiindcă suntem „exploatați“ de „oculta“ dela „Tribuna“ și facem „inconștient trebșoarele lui Mangra“.

Vă rog, să-mi dați voie aici, să apăs puțin condeiul pe hîrtie și în fața acestei învinuiri să vă vorbesc cu cea mai răspicată sinceritate. Dala masa mea de scris, de-aici, gîndesc cu cea mai deplină obiectivitate, fiindcă n'am nici în elin nici în mîneacă eu nici un factor interesat în chestiunea asta.

Vă să zică „oculta“ dela „Tribuna“. Eu am mai cetit mi-se pare, tocmai în ziarul D-voastră această expresie sibilică și vă spun drept, nu m'am putut dumeri până acum asupra ei, fiindcă tocmai atunci vedeam și laudele D-voastră la adresa domnului Ouceu, pe care-l știam susținătorul principal al acestui ziar. Acum aduceți din nou vorba de „oculta“ și din indicațiile pe cari mi-le dau aprecierile ce aveți pentru „baccili dorului de mitră“ încep a înțelege, că reduceți această „oculta“ la persoana părintelui Ciorogariu. Lămurind în două vorbe conținutul combinațiilor D-voastră diplomatice, avem următorul rezultat: *Părintele Ciorogariu vrea mitră vîlvă cească, este prietenul lui Mangra, lucrează în înțelegere cu vicorul căzut, tolerează numai din speculă atitudinile de intransigență actuale ale „Tribunii“ și la un moment dat, are să urmeze pilda tovarășului său...*

Acesta este mersul ideilor D-voastră, pe cari de astădată le analizez cu oarecare silă. Prea mi-se pare tulbură atmosfera morală în care se pot înfripa astfel de intenții. Nu cumsoe mai de aproape pe părintele Ciorogariu, nu știu ce gînduri are, ce planuri pentru a urea mai repede treptele ierarhice până la dobîndirea cărjei archieșce... nu-i știu prietșugul tainic cu Mangra... Ca orice om de bun simț, eu nu mă pot uita pe gaura cheii în casa vecinului... Dar judecările cu răceală, cu îndrumările unui om care echilibru moral și după normele ce se aplică la faptele oamenilor cunștinți...

Nu-mi convine a stărui mai îndelung asupra fondului moral pe care D-voastră sprijiniți această combinații. Nu, fiindcă din ele ne alegem cu

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

O scrisoare duioasă.

— Foiță originală a „Tribunii“ —
De Z. Bărsan.

A pornit să se lase primăvara dinspre cîmpuri. Pămîntul demortit își revărsa miresmele peste oraș. Ferestrele se deschid și soarele alunecă în valuri de sănătate prin casele întristate de iarna nesuferită. Glasstre de flori au început să răsără pe baleoane. Cum stau privind pe întinsul cerului senin, par'că tot aștept să văd o rîndnică.

Copilăși albi cu mamele sau cu bonele lor au prius să se ivească pe stradă ca niște ghiocci. Lumea trece veselă, sprintenă, botezată în ploaia razelor curate. Par'că e o zi de sărbătoare. Femeile frumoase alunecă ușoare dealungul trotuarelor ca niște ispite. În toaletele de primăvară par'că sunt niște porumbițe. Te uiti după ele și viața ți-se pare așa de frumoasă.

Cum se ridică ceata de pe văi, așa ți-se distramă grijile de pe suflet și te simți ca prin minune tânăr și nebunatic. Frînturi de cântece îți răsăr pe buze, cântece pornite din adăncul firei tale premenite și îngânându-le în nestire rătăcești pe uliți ceasuri întregi; te-ai duce fără să te mai întorci înapoi.

Primăvară! Isvor de viață, vraje plină de adăne înțeles, ce schimbi fața lumii și ridici din umbră sufletele întristate! Cătă iubire nu s'a risipit de dragul tău pe pămînt, primăvară! Câte doruri n'au luat ființă sub cerul tău albastru și câte jurăminte nu s'au rostite în nopțile tale cu lună. Ai venit de departe, gătită cu flori, ai venit fată mîndră și mult așteptată, tu, bucuria lumii, tu, sfîntă sărbătoare a săracilor!

Cum nu te-ar cănta poezii săraci când le pătrunzi în chilile triste și le ridici praful de pe podele prechimbându-l în pulbere de argint?! Le umpli masa de lumină și rizi de sobele lor înțelente... le săruți

frunțile înfrigurate și le trezești în suflet dorul de zări largi, risipindu-le prin încăperile umede miresme de flori adus de departe, de pe cîmpuri și de prin păduri bătute de soare? Cum nu te-ar cănta?!

Le-am întîlnit azi pe unul din acești cîntăreți săraci. Trecea pe stradă cu mîinile la spate și cu nasul în vînt. Din vară nu-l mai văzusem mergînd așa de drept și așa de sprinten. Mic de stat, slab, palid, cu o pâlărită pe cap și cu niște haine ca de împrumut trecea mîndru, nepăsător de luxul ce aluneca pe lângă el pe calea Victoriei.

— Ce-i mă? îl întreb.

El îmi arătă din cap cerul senin cu soarele lui dornic și-mi răspuse zîmbind cu o bucurie de copil:

— Acum e bine!

Răspunsul săracului care a scriburit toată iarna. Acum e bine! Ce-ar fi putut să-mi spună mai mult? S'a depărtat, arătându-mi mercu cerul și rizînd ca un strengar, căruia nu-i mai pasă de nimic.

Nu mai pe Vlaicu nu-l mai vede nimeni. A intrat ca în pămînt. Băcții, cari obicinuiam să ne întîlnim zilnic, ne adunăm un ceas-două la cafelea... să mai ridem. Vlaicu nu vine... nu mai vine. N'a venit nici ieri, nici alaltăieri... De-o săptămîna, de două, de trei... nu s'a mai arătat.

Primăvara se răsfată pe uliți, lumea e veselă, întinerită, soarele își face zilnic drumul lui revărsându-se potopul de raze calde peste capitală și Vlaicu în vremea asta, la școala de meserii, în umbră, cu mînele răstrînte, cu sufletul îngrijat, cu ochii atenți își durează o nouă pasăre cu care să treacă munții — zice el — și să uimească lumea românească. Coboră-te soare și la el și poleești țărîna în care îngenunche ca să-i fie munca cu noroc spre bucuria lui și spre mîndria noastră a tuturor!

Au să treacă zilele și săptămînile și poate o lună... două... și se va bucura și Vlaicu de soare. Se va bucura mai mult decât noi toți. Va fi mai aproape de el și soarele îl va învălui mai cu drag decât pe noi, cari

nu putem să ne înălțăm spre marea lui lumină... să și aibă și Vlaicu primăvara lui, ziua lui cu soare.

Sunt însă suflete nitate de Dumnezeu și de oameni cari nu mai așteaptă nimic dela nimeni. La marginea Bucureștilor, înspre Filaret, e un spital de tuberculoși, cari trăesc cu teama zilei de mâne. Ce să le aducă lor primăvara? Cine știe!? Ceva însă să are să le aducă; flori, flori multe!

Dela unul din aceștia a primit Vlaicu mai zile trecute o scrisoare, o scrisoare duioasă. O reproduc în întregime:

Stimate dle Vlaicu.

Subsemnatul, în numele celor de peste o sută bolnavi de tuberculoză din spitalul dela Filaret, aplez la generozitatea d-tale și vin cu cel mai profund respect a te ruga în unul din sborurile pe cari le face cu aeroplanul d-tale, să treci și pe deasupra șpitahului nostru, ca să te putem vedea și noi, către soarta ne-a rezervat o boală așa de tristă și așa grozavă. Uitați de toți și lipsiți de orice bucurie, a simțit cea mai mare mulțămire sufletească și recunoștința noastră ți-am duce-o până dincolo de viaș. Suntem porniți din lumea asta, cu fiecare clipă apropiem de granițele ei și cred că vei împlini dorințele unor nefericiți cari s'au îndreptat spre altă lume. Suntem de luni de zile în spital, unii au trecut și și-am vrea și noi să vedem sburînd pe bolta cerească pe această podoabă a Românilor, cu care și noi suntem în drept să ne mîndrim.

În speranță că ruga noastră va fi ascultată de suflet nobil ca al d-tale și că generozitatea d-tale va face această mare plăcere, am onoarea să te salut.

M. A. student.

Indușoșoare scrisoare! Vlaicu le va împlini d-ta. Primul sbor cu mașina cea nouă îl va face deasupra capitalei. Il vor vedea și bieții bolnavi dela Filaret. Vor avea și ei zi de sărbătoare, partea lor primăvară.

imagină monstruoasă. Ce caz mai flagrant de pervertire sufletească vreți, decât prietenia ascunsă a unui om cu altul, care îngăduie ca tovarăgul lui să fie zi de zi desființat în justificarea morali a existenței lui tocmai în gazeta, la care dănsul poruncește. Prin urmare, să nu mai atingem partea morală a chestiunii, fiindcă e suficientă atmosfera asta...

Dar, judecând chiar fondul de abilitate specială a profețiilor d-voastre, dați-mi voie să ved că faceți deducțiuni greșite! Cum adevărat? Săcitiți atât de mărginit pe părintele Ciorogariu, încât să presupuneți despre dănsul, că ar putea rede un moment măcar în sprijinul nostru în anul când, lovit de boala teribilă a frigurilor de mitră, ar apuca cărările nenorocitului dela Brad? Dar, pentru Dumnezeu, în acel moment tocmai noi, acești tineri „oțeliți” cum spuneți d-voastră, noi cari am dat oare-cari dovezi simplită în materie de combatere reușită a mitromaniei, noi am fi cei dinții, cari l-am desființat cu o violență cel puțin egală cu a d-voastră... Tot astfel și „Tribuna”, încercând a se da după păr, ar fi părăsită de noi, ca orice corabie, care începe să se îneco. Deci cui prodest?... Vedeti, domnule Braniste, logica e împotriva d-voastră...

Iată de ce și mie ca și tinerilor, cari nu operează cu taine de culise, ci cu judecata dreaptă, mi-se pare o poveste vaporosă toată comedia asta cu „oeulta” și nu pot să-i dau nici un crezământ, câtă vreme văd intransigența de astăzi în coloanele „Tribunii”. Cât privește invitarea d-voastră de a colabora la „curentul de a scoate din șirele noastre luptătoare pe cei predispuși la bacilii dorului de mitră”, — eu bucuos v'as implini dorința, dar nu prea găsesse mijloacele prin cari am putea săvârși această operație admirabilă. Decât doar să începem o acțiune publicistică, pentru suprimarea tagmei monahale, atunci se duc și bacilii... Mă rog, inaugurați-o! Eu mă alătur...

Recapitulând acum această serie de constatări atât de lungi și de dificile, se impune, ca un rezultat logic adevărul, că ziarul „Tribuna” este și astăzi, ca și în trecutul apropiat — când și-a câștigat simpatia obștei românești, — un organ de publicitate, care în cadrele principiilor fundamentale ale partidului național reprezintă linia de intransigență față de dușmanii noștri și spiritul critic în judecarea chestiunilor noastre interne...

D-voastră, domnule Braniste, vorbiți așa de bătrânește de anul optzece și patru, de anul optzece și opt, de „legenda unui sfert de veac”, pierzând din vedere prezentul care vă contrazice. Sunteți ca un om, care mi-ar striga contrariat: — Nu vreau să merg la biserică unde mă chemă d-ta, fiindcă acolo este un popă al dracului, un popă nesuferit... Așa îmi vorbiți d-voastră și nu vreți să mă ascultați, cum vă răspund eu binișorul: — Dar bagă de seamă domnule meu, popă ăla nesuferit, care cântă pe nas, s'a prăpădit de douăzeci de ani! A rămas biserică! S'o vezi e spălată și zugrăvită din nou! S'au schimbat și slujitorii și icoanele și e un cor minunat! Poți veni și dumneata să te rogi acolo...

Dar glasul meu răsună înzadar, lovindu-se de ordinul d-voastră implacabil: — „nu putem lua în considerare propunerea dlui Goga relativ la „Treuga de război”. Din contra vom lupta înainte...”

Eu vă răspund sincer: în această luptă n'am să vă urmez. Mai bucuos îmi frâng condeiul, decât să fac din el ucalta unei patimi înguste, pe urma căreia nu poate rămânea numai dărăpănare și batjocură.

Și-acum, să închei această mărturisire scrisă cu mâna pe inimă, urmând credințele intime ale sufletului. O recitese și sunt bucuos, că am terminat aceste excursii neobișnuite pentru mine. Trebuia însă, acum după o îndelungată tăcere, în vremea căreia am îndurat tot felul de lovituri, să dau această justificare postumă pentru lămurirea oamenilor cum se cade.

Ce va mai urma, de azi încolo? Nu știu. Nu încerc să fac nici o profeție, văzând lozica: „Luptăm înainte”. Probabil ne vom întoarce fiecare la ale sale: fruntașii noștri politici la înalțul meșteșug de combinații diplomatice, — cari s'au dovedit atât de rodnice pentru sârmanul nostru țaran chinuit, — iar noi, acest mănunchiu de scriitori oropsiți și batjocoriți, la condeiele noastre, cari nu sânt un lucru mare, ci „numai un mijloc”, cum se spunea deunăzi la gazetă...

Eu unul însă, nu voi mai păși pe arena acestor hărțuiri, din cari m'am ales cu multe învățăminte scump plătite. Rămân de azi înainte, ceea ce-am fost de alt fel, un privitor liniștit, care-și dă toată silința să nu tradeze prin nici un gest emoțiile ce-i trezesc figurile de pe scenă și jocul lor mai mult sau mai puțin răușit...

În acest oraș al nostru își târâște zilele o ființă părăsită și nevăgată în seamă. Cine știe când, în vre-un amurg ploios de toamnă, stând așa în chilița ei cu inima ostenită de vorbele din vecini, a înfiripat versurile, cari îmi vin în minte acum și a căror povată am s-o urmez...

„Luptați înainte”... Eu vă priveșe plin de admirație...

— „Dar când mă doare-atâta suflet

Și-atâtea vorbe rele.

Inchid oblonul dinspre sat

Și-mi cânt doinele mele”.

Maj. Sa în vilegiatură. Din Viena se anunță: Cu un tren special Maj. Sa Impăratul a plecat azidimineață la orele 8 spre Wallsee unde va petrece sărbătorile Paștelui în familia arhiducelui Francisc Salvator. La orele 10 trenul imperial a intrat în gara Amstetten de unde Maj. Sa și-a continuat drumul până la Uallsee cu automobilul. La Viena întoarcerea Maj. Sale o așteaptă pe ziua de 17 sau 18 Aprilie.

Statificarea administrației? Câteva ziare ungurești din Budapesta aduc știrea — neconfirmată până acum — că Maj Sa ar fi încuviințat proiectul guvernului de-a statifica administrația. Modificările principale ce s'ar introduce în sistemul de până acum ar fi:

Pe viitor și vice-comiții vor fi numiți de Maj. Sa, la propunerea guvernului; ceilalți funcționari se vor alege și pe viitor, dar alegerea lor va fi supusă aprobării guvernului. În caz când guvernul n'ar întări alegerea unui funcționar, se va face alegere nouă. Dacă nici noul ales n'ar fi confirmat, guvernul va avea dreptul să numească el funcționarii.

În aceiaș timp cu statificarea administrației va urma și statificarea poliției.

Altminteri însă cercul de activitate a administrației va rămânea cee vechi.

„Națiunea se va trezi”. O delegație a partidului pașoptist s'a prezentat azi la președintele partidului Justi Gyul, pentru a-l felicita cu prilejul onomasticeii sale.

Răspunzând felicitărilor, Justi s'a ocupat și din situația politică.

„Actuala situație politică precară — a zis Justi — nu va mai dăinui multă vreme. Atitudinea noastră dezinteresată va trezi în curând națiunea întreagă. Înzădar sânt toate încercările de-a distruge partidul nostru, pentru că progresul democratic (?) ne va duce la izbândă”.

Despre votul universal însă n'a pomenit nimic. Sau chestia aceasta nu face parte din misteriosul „progres democratic”?

Impăratul Germaniei la Roma În cercurile diplomatice italiene se vorbește că cu prilejul vizitei moștenitorului german la Roma acesta ar fi adus la cunoștința regelui italian că familia imperială germană plănuiește pentru primăvara anului viitor o vizită la curtea italiană din Roma. Reîntorcându-se deci din Corfu împăratul Wilhelm va pleca la Roma, unde cei doi suverani se vor întâlni în 12 Aprilie 1912.

Catedră ungurească la universitatea din Washington. Un ziar din Budapesta publică știrea că americanii au hotărât să institue o catedră de lim-

bă ungurească la universitatea din Washington. Nu știm întru cât corespunde adevărului această știre, dar avem cuvânt să ne îndoim de autenticitatea faptului, cu toată bucuria ce a stărnit în sânul israilului unguresc. După pomenitul ziar, noua catedră va fi încredințată unui dintre fruntașii științei ungurești, cărui i-s'a și spus la ureche și foarte discret, distincția ce-l așteaptă.

Ședința Camerei magnaților. Camera magnaților a ținut azi, la orele 12, ședință publică sub președinția contelui Csáky Albin.

A aprobat fără discuție proiectul de lege — votat de Camera deputaților — despre protejirea invențiilor brevetate.

Ședința a durat abia 30 de minute.

„Liga” miștează?...

După atitudinea ziarului nostru rezultă, în mod logic, că orice campanie continuată în potriua noastră este menită să fie socotită sau o aventură fără rușine, sau o faptă deplorabilă de oameni suferitori. Cine n'a știut să aprecieze îndeajuns lealitatea ultimelor noastre declarații, făcute în legătură cu articolul din „Treuga Dei”, este sau un adversar al activității serioase politice, sau o minte limitată și ștearsă, neobișnuită cu deprinderile polemice oneste. Lucrul acesta trebuia să fie limpede pentru cel din urmă diletant politic și să-l îndemne a renunța în sfârșit a-și expune continua neputință, agitându-se cu vorbe deșarte și arțăgoase, de o sută de ori repetate și de tot atâtea ori desmințite, spre rușinea lui. Căci la urma urmelor, orice svârcolire e fatală să rămână infructuoasă și polemica în potriua „Tribunei” procură scrâșnire de dinți tot aceluia, cari nu voiesc să desarmeze.

Asupra tuturor acestora părea că suntem în sfârșit înțeleși cu toții. Noi, după cum am dovedit, n'avem de ce fugi de discuție, fie ea principiară, sau personală, căci pasiunea necesară desigur nu ne lipsește. Adversarii noștri se pare însă că au interpretat greșit motivele noastre pentru invocarea armistițiului. Din partea noastră au fost la mijloc exclusiv considerații de respect pentru presa noastră și ceilalții ei, cari așteaptă dela noi și alte chestiuni de interes public. Au fost și motive de desgust pentru noroiul în care au coborât alții discuția, din cauza grosolanției de stil și de cugetare și mai ales de proceduri ascunse și nechibzuite, cari ne scuteau, de sine, de orice pierdere de vreme față de încordările depărtate ale unora și altora.

Înțelegerea însă tot nu voiește să vie atât de repede pe cum am mai fi crezut. Pescuitori în turbure tot se mai găsesc. Se vede că în rândurile generației de astăzi avem tot felul de trepăduși, a căror misiune nu poate fi alta decât întreținerea focului patimilor mărunte, la flacăra căruia să apară și nutraților în cadrul vieții politice. Figuri mărunte de Herostrați și doritori de parvenire!...

De-o-camdată nu vorbim de cei dela noi. În coloanele unor ziare se observă cu încetul influența folositoare

noastre tactice. Aflăm însă dela corespondentul nostru din București, că pe-acolo persoane tulburate de vanități și devenite maniace în prigonirea noastră în taină, au săvârșit un act de sacrilegiu, aranjând o nouă mascaradă și punându-și de data asta toată inscenarea lor sub scutul acelei societăți culturale, cunoscută sub numele popular de „Liga”.

Într-o seară din săptămâna trecută s'a convocat o ședință publică a membrilor „Ligei”, secția București și un obscur reprezentat al acestei societăți, scurt la minte, lung la vorbă, sub cuvânt că desfășoară o problemă de actualitate și că vorbește Bucureștenilor despre chestiunea națională din Ungaria, i-a mai tras o polologhie de-acele faimoase, în care se ilustrează, cu violențe ridicole pe socoteala „Tribunei”. Și erau de față o serie de intelectuali, studenți și naționaliști, cari ascultau cu nedumerire. Câte o voce mai întrerupea pe nenorocitul zăpăcitor al opiniei publice. Iar scumpul nostru regisor de cancanuri, dl Aurel Popovici, se plimba prin sală, privind furios la întrerupători.

Înregistrăm acest act de nouă decadență a inamicilor personali ai foii noastre, nu pentru că tipul cu conferența, care a mai brillat și cu alte mici infamii pe la gazetele conservatoare în aceeași materie, ar putea vre-o dată constitui un obiect de mahnire, dar fiindcă ne găsim întâiaș-dată în fața unui caz, când „Liga”, această societate a unității culturale române, ocrotește sub firma sa acțiunile militante și cu tendințe subversive. Deprinși a vedea în sânul „Ligei” numai tendințe de interes general, răspândiri de idei culturale și un sprijin generos al cauzelor mari, ne mirăm acum să vedem, cum minți înguste și inimi zdrențeroase se vâra pe furis sub coperișul ei, înșală bună-credința ascultătorilor și ne târâsc necazurile noastre de aici de-acasă, cu toate tendințele calomnioase, în fața publicului bucureștian, atât de neinformați asupra nevoilor noastre politice.

Ideia, ca luptele noastre să se repercuteze în acest chip și ca „Liga culturală” din București să se ingereze sub forma asta militantă și meschină și cu gând de nimicire în treburile noastre launtrice, este fără îndoială o mare lipsă de tact și o enormă greșală politică. Noi primim bucuros sfaturi binevoitoare dela oricine, dar nu putem admite, ca o instituție culturală ca aceasta, să pretindă a ne conduce ea însăși și a se amesteca în rosturile noastre cu părtinire, prin graiul celui dintâi intrus ce se anunță cu o „conferență”. Și asupra acestui caz special, ținem să atragem atențiunea acelor serioși bărbați din fruntea „Ligei”, cari sânt în măsură să controleze gurile clevetitoare și să e-

vite repeșirea sau statornicirea unor astfel de manii în sânul ei.

Adresăm aceste rânduri îndeosebi conducătorilor oficiali ai „Ligei” de astăzi, cum este, de pildă, noul ei președinte, dl Virgil Arion, mintea chibzuită, care nu credem să aprobe asemenea sub-curențe vinovate și interesate în societatea ce-o conduce. Ne adresăm sentimentului de dreptate și spiritului de avânt al dlui Iorga, care nu se poate să nu vadă ce înseamnă cuibărirea asta a unor mistificatori reclamagii prin apropierea dsale. Creându-se o asemenea activitate „Ligei”, adevăratul ei rost cultural și național se pierde și în loc de a fi această instituție cea cetate măreață, pe care întemeietorii ei au visat-o, ea se va preface în teren de intrigi politice ordinare. Și nu pentru noi, ci pentru scopurile noastre superioare, spunem aceste. Am dori ca „Liga” să se mențină mai pe sus de ori-ce patimă și ușurință în îndeplinirea frumoasei ei misiuni și să fie ferită de ori-ce influență a numărșilor nevoiași intelectuali, cari se strecoară întrânsa pe fereastră, cu gând hain și cu voințe obscure, coborându-i nivelul de seriozitate!

Scrisori din București.

Un caz ciudat. — O nouă universitate populară. — Intruniri studențești. — Statua lui Cuza-Vodă.

București, 28 Martie.

Un caz ciudat preocupă de prezent presa și opinia publică din regat. Superiorul bisericii românești din Paris a înaintat nu de mult mitropoliei din București un raport, în care, arătând mersul parohiei de acolo, face în același timp cunoscută hotărârea arhiepiscopului catolic Josef René Villatte de a trece la religia ortodoxă, prin mijlocirea bisericii românești. El se oferă a face bisericii ortodoxe române serviciul de simplu monah sau misionar. La această propunere, din partea mitropoliei din București i-s'a răspuns să se adreseze patriarhului de Antiochia și numai după primirea actelor canonice din partea aceluia va putea fi primit și în biserica românească.

Interesant este faptul că arhiepiscopul catolic declară că trecerea la ortodoxism o face din curată convingere și nu are nici un motiv personal care l-ar îndemna să deserteze din sânul bisericii, pe care a servit-o până acuma. În petiția adresată mitropolitului din București, el adaogă un articol ce l-a publicat de curând într-o revistă bisericească din Franța și în care combate cu tărie infalibilitatea papei, precum și adaosul filioque în simbolul credinței. Mărturisește că sufletul lui numai în ortodoxism își găsește adevărata mângâiere.

În regat opinia publică este foarte nedumerită de hotărârea arhiepiscopului catolic francez de a-și oferi serviciile tocmai bisericii române. Mulți bănuiesc că aceasta poate fi o simplă apucătură spre a putea mai târziu face o propagandă cu atâta mai mare pentru catolicism printre Români. În presă se discută acest caz cu multă pasiune. Revistele bisericești îl iau drept un triumf al ortodoxismului.

Ori cine însă are dreptul să se întrebe nu cumva din motive de răsbunare pe superiorii săi face arhiepiscopul Villatte această trecere la ortodoxism? În cazul acesta nu mai avem a face cu un om care face din convingere un asemenea pas, ci cu un transfug, de care biserica românească nu are nevoie. Și peste tot biserica noastră combate proselitismul, convinsă fiind, că elementele intrate ulterior în sânul ei nu aduc nici un folos.

De aceia majoritatea aprobă atitudinea mitropolitului primat Atanasie, care l-a îndrumat pe arhiepiscopul Villatte să se adreseze patriarhului din Antiochia.

Ideia de a se înființa o universitate populară cu cursuri făcute pe înțelesul tuturor a fost cât se poate de nimerită. Păcat că la București printre conferențieri s'a strecurat și un fiu al lui Iehova, „jurisconsultul” Lupu Dichter, care susține că România nu are o constituție a ei, căci cei cari au proclamat-o nu erau în drept s'o facă. Să nădăjduim însă că pe viitor se va proceda cu mai multă băgare de seamă la alegerea conferențierilor, căci alături de dl C. Rădulescu, un bărbat cult, iurist distins și animat al celei mai curate sentimente umanitare, nu putem pricepe rostul unui evreu.

O universitate populară este pe cale a se înființa acum la Iași. Zilele acestea un grup de profesori și oameni de litere din Capitala Moldovei, s'au întrunit spre a discuta modalitățile după cari s'ar putea traduce în faptă acest frumos gând și acolo, în centrul acela năpădit de polomida străină. La o proximă întrunire se vor fixa normele, după cari vor trebui să se țină și la Iași cursurile populare. Din alte centre se anunță același lucru, dovadă că ideia a venit la timp potrivit.

Cursuri publice s'au ținut și se țin în toate orașele mai de seamă ale țării. Dar acestea sânt de regulă pentru un număr mai restrâns de ascultători. Sânt conferențele dela Ateneiele din orașe, conferențe cari tratează diferite chestiuni, de multe ori foarte de actualitate. Dar membrii claselor de jos de multe ori nu pot audia aceste cursuri, cari se țin la intervale lungi de timp și mai au și inconvenientul că trebuie să se plătească o anumită taxă de intrare. Un pas înainte a făcut cercul cultural din Craiova, la ale cărui conferențe, ținute în spirit național de o seamă de profesori și publiciști din acel oraș, putea lua parte ori cine voia, fără a plăti vre-o taxă.

Oare la noi, în Ardeal n'ar fi bine să se ocupe cineva cu această idee? Conferențele, cari se țin prin despărțămintele Asociațiunii nu pot de cele mai multe ori să trateze subiecte de un caracter mai științific. O serie de cursuri, cari să iasă din cadrul obișnuitelor conferințe, în cari oameni specialiști să-și spună cuvântul în diferite chestiuni științifice și sociale n'ar putea fi decât bine-venită.

La acțiunea întreprinsă de studenții din Iași pentru așezarea statuei lui Cuza-Vodă în Piața Unirei s'au asociat și studenții dela Universitatea din București cari au ținut Duminecă o întrunire în sala Transilvania, unde, discutând felul cum unii oameni înțeleg să cinstească memoria Aceluia, sub care s'a făcut unirea celor două țări surori, care ne-a arătat că numai în unire stă puterea și ne-a îndreptat privirile spre idealul frumos și sfânt, au hotărât să nu înceteze acțiunea lor până nu se va da pentru statua lui Cuza locul ce poartă numele marelui act săvârșit sub el.

Au vorbit studenții D. Furtună, Radu Portocală și Ispir. Oratorii au combătut argumentul invocat de aceia, cari nu vor să se așeze statua lui Cuza în Piața Unirei, sub cuvântul că acolo se va așeza marele monument al Unirei. Nimeni și nimic nu poate simboliza acest act mai bine decât chipul popu-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

larului domnitor. Cuza-Vodă reprezintă într-adevăr avântului și a dragostei de neam. Pentru memoria lui trebuie să avem un adevărat cult. El este reprezentantul unei generații, care a fost gata să moară, care n'a cruțat nici o jertfă spre a-și vedea realizat gândul mare, gândul mântuitor, a cărui realizare au dorit-o strămoșii și — având în vedere situația acestui neam românesc — va trebui să o dovească și generațiile viitoare.

S'a votat apoi o moțiune, prin care studenții bucureșteni se declară solidari cu colegii lor dela Iași și cer cu stăruință așezarea chipului lui Cuza-Vodă în piața principală a Capitalei Moldovei. Printr-o telegramă trimisă președintelui comitetului pentru ridicarea statuei, studenții bucureșteni au adus la cunoștință această hotărâre a lor.

La Iași s'a ținut de asemenea o mare întrunire studențească, cerind același lucru ca și studenții bucureșteni.

Correspondent.

Pe insula Brioni.

— Moștenitorul de tron Franz Ferdinand și soția Sa. —

Faptul, că moștenitorul de tron petrece atât de des pe insula Brioni, arătându-și deosebită predilecție pentru acest loc de recreare, după cum spune un jurnal vienez, este cu doi factori principali în legătură, cari l'ar atrage în deosebi a petrece pe aceasta insulă plăcută. Acești factori sunt poziția retrasă și idilică a insulei Brioni, dela orice zgomot al lumii, oferind totuși fiecărui oaspe confortul stațiilor moderne, dar mai ales, — pentru moștenitorul de tron e de tot însemnat —, apropierea nemijlocită a portului principal Pola, un prilej pentru a-și îndrepta toată atențiunea, în orice vreme asupra dezvoltării marinei noastre de război. Este în general cunoscut, cum îl interesează pe moștenitor direct toate lucrurile, ce se țin de flotă. Acest interes se manifestă în deosebi când petrece pe Brioni. Aproape zilnic întreprinde moștenitorul excursii pe mare, în deosebitele puncte însemnate ale țărâmului, inspectează corăbiile sau se întreține cu ofițerii de marină.

De altcum petrecerea moștenitorului pe Brioni nu are nimic din pompa și fastul obișnuitelor ceremonii de curte. Simplă dar nobilă, conform ființei sale interne, ce i-se oglindesc în fața amabilă și binevoitoare, îi este înfățișarea marelui oaspe. Este un semn viu al popularității sale ce crește mereu, scrie acel ziar, că pe Brioni nu se observă, că în nemijlocita apropiere petrece o personalitate atât de înaltă, ci din contră, moștenitorul impresorat de o adevărată iubire și simpatie este tuturor un oaspe întotdeauna binevenit. Predilecția pentru o simplă viață familiară, ce pe moștenitorul de tron îl prezintă întotdeauna ca un adevărat exemplu cucerind toate inimile, reiese și aici atât de clar. Fără nici o însoțitoare oficială, numai în societatea soției sale iubite și a celor trei copii dragălași, și câte odată cu cumnata sa, baronesa de Wüthenau și fiica sa, fetiță de-o frumusețe imaginară, întreprinde moștenitorul plimbări mai lungi pe cărările încrucișate ale insulei, contemplând toate frumusețile, în cari e atât de bogat Brioni. În deosebi locul numit *Val Maria* cu vegetațiunile sale tropice saturate în culori și cu luminișurile sale ademenitoare sunt favorite de moștenitorul de tron în alegerea plimbărilor sale. *Val Catena*, bogată în urme numeroase a edificiilor pompoase romane, propriu pentru interesante studii istorice, de asemenea se bucură de interesul înaltului oaspe. Ciceronele familiei princiare este renumitul arheolog, profesorul Dr. Gnirs, căruia îi

datorește Brioni recunoștința pentru descoperirea acestor documente a vremilor trecute.

Așa de simplu și nepretențios ca moștenitorul este și soția sa, principesa de Hohenberg. Nobleța tăcută a femeii înalte are ceva într'adevăr regal în felul său, ce se unește cu frumuseța delicată a trăsăturilor și înfățișării sale svelte într'un întreg armonios. Când sub mirți și migdali se plimbă în adierea lină a vântului de seară împrejmuită de fete drăguțe în costumele albastre de matroz, atunci îi se pare un chip de o sfințenie internă. În aceste momente numai se poate înțelege, că moștenitorul, care oricând ar fi putut alege dintre cele mai bogate și frumoase prințese din familii regale, a ales tocmai aceasta femeie, lăpădându-se mai bine de toate. Că e fericit moștenitorul în viața familiară, îi spune o expresie a înfățișării, când își cheamă pe nume copiii, sau când ținându-i de mână, se plimbă cu ei. O bucurie radioasă se oglindesc atunci în trăsăturile lui, și totuși este el părintele bun, omul fără păreche, pe care-l recunoști în viitorul nostru domnitor.

Viața familiei princiare decurge în Brioni de tot liniștită și neînturburată. În decursul zilei se fac plimbări, adesea și excursii pe apă, în care moștenitorul nu se lasă influențat de capriciul vremii, ci, ca bun marinar, se încercă chiar și în timp de vânt, ploaie și furtună pe valurile blonde ale Adriei.

Viața simplă și liniștită îi place mult moștenitorului de tron. Prosperarea lui este cea mai bună și vioiciunea sa clară, ce-i colorează fața adevăresc întregitatea sănătății sale, ce ne bucură și ne inspiră o credință atât de puternică.

— eol —

Scrisoare din Blaj.

— Sosirea lui Șeghescu. — Noui meserlași. —

Blaj, 10 April.

Duminecă, în 9 l. c. la orele 6 seara a sosit aici vestitul precupeț din Budapesta, Dr. Iosif Șeghescu, deputat și inspector școlar. D. inspector a fost foarte amabil de data aceasta, nu a mai avizat corpul profesoral ori direcțiunea ca altădată despre sosirea lui, căci se temea să nu i-se întâmple și lui ce i-s'a întâmplat colegului său Mangra în Arad, să fie cinsit cu ouă clocite.

D. Șeghescu a parcurs singur drumul dela gară până la Internatul pedagogic, unde s'a oprit ca să-l cerceteze.

La intrare, d. Șeghescu salută pe ungurește pe tinerii pedagogi, cari se aflau cu toții în curte, fiind orele de distracție și fiind cam întineric nu l'au recunoscut și așa nu au voit să-i dea nici un răspuns la întrebările cele pune a Măria Sa, firește tot în ungurește. Dacă a văzut că nu o scoate cu ungureasca la cale, a întors o pe românește, dar nici așa n'a fost în urmă ascultat. Văzând că nu se poate înțelege cu elevii internatului, fără să zică cel puțin »noapte bună«, a făcut »stânga împrejur« și a părăsit internatul, bombănind cuvinte neînțelese.

Azi dimineața s'au început vizitele prin cursurile pedagogice.

Suntem curioși să vedem, cum ne va mai îngrîștimabilul înaintea dușmanilor noștri.

Până mai în anii trecuți, Blajul nu prea avea meserlași români. Astăzi — mulțumită lui Dumnezeu, numără o mulțime de meserlași Români din toate branșele.

În zile acestea a mai sosit aici un măiestru dogariu, a cărui lipsă se simțea de multă vreme. Precum suntem informați, peste câteva zile se va deschide un atelier de mașini a harnicului tânăr, Ștefan Puia, de care se leagă mari speranțe. Dorim tinerilor începători spor la muncă. Cu Dumnezeu înainte.

Caius.

În jurul procedurii militare.

— Scrisoare din Viena. —

Viena, 11 Aprilie.

Tratatul dintre cele două guverne s'au întrerupt. Ministrul-președinte ungar contele Khuen-Héderváry a fost primit de Maj. Sa în audiență de-o oră, apoi a plecat la moștile sale din Croația, pentru a se întoarce săptămâna viitoare din nou.

Iată signatura situației.

Cele ce v'am comunicat în scrisoare mea trecută au fost pe deplin confirmate de faptele recente. Cele două guverne au ajuns la înțelegere asupra tuturor chestiunilor în privința cărora n'a existat neînțelegere. A rămas de rezolvit »numai« o singură chestiune, ce-i drept de importanță mare, chestiunea limbii în procedura militară penală.

Atitudinea ministrului-președinte austriac baronul Bienerth a a fost și e în deplină consonanță cu declarațiile — semi oficiale — făcute în »*Wiener Zeitung*« cu prilejul disolvării Reichsrathului. »Guvernul austriac — se zicea în acel articol — e călăuzit de convingerea că în Reichsrathul austriac o majoritate se poate alcătui numai pe principiul nepreocupării naționale. Guvernul nu poate să se abată dela această obiectivitate severă și nu poate să treacă punctul de gravitație a conducerii statului — pe terenul național«.

Deși aceste declarații se refer în rîndul întâi la situația politică internă a Austriei, ele își au legătura strinsă și cu situația politică a monarhiei întregi. *Egala îndreptățire a naționalităților* e o chestiune de care, în interesul monarhiei noastre poliglote, trebuie să se țină seamă între orice împrejurări.

Cele două guverne au ajuns la înțelegere asupra unui punct principiar: în procedura penală militară limba desbaterii are să fie limba germană în toate cazurile când acuzații cunosc numai limba germană (fără a ști ungurește); limba desbaterii are să fie limba ungurească în toate cazurile când acuzații cunosc limba ungurească, chiar dacă ar cunoaște și limba germană.

Neînțelegerile s'au ivit numai în jurul unui amănunt în aparență neînsemnat: ce are să se întâmple dacă acuzații nu cunosc nici limba germană și nici limba ungurească?

Guvernul austriac, ținând seamă de faptul că armata comună are ca limbă de serviciu și comandă limba germană, cere ca în aceste cazuri desbaterile să se urmeze — prin intermedierea interpretelor — în limba de serviciu; guvernul unguresc, dimpotrivă, cere ca și în aceste cazuri desbaterile să se urmeze ungurește.

Ce ar urma din învingerea punctului de vedere unguresc nu e greu de ghicit. Practica politică a șovinilor unguri ne oferă destule prilejuri ca să putem judeca felul cum s'ar interpreta în Ungaria această concesie. Ar fi în mâinile guvernelor ungurești o nouă armă de desnaționalizare a naționalităților nemaghiare.

E firesc, că guvernul austriac nu se poate amesteca, direct, în afacerile interne ale Ungariei. Dar nici nu are nevoie de-a se referi la stările din Ungaria pentru a-și apăra punctul său de vedere. Stările din Austria îi ofer motive în deajuns cari să-l îndemne să nu cedeze în punctul acesta. Dacă în Ungaria s'ar admite ca limbă de desbateri în toate cazurile când acuzații nu cunosc nici limba germană și nici cea ungurească — altă limbă decât limba de serviciu, — cu același drept ar putea cere Cehii, Polonii, Rutenii, Românii și celelalte națiuni din Austria, cari nu cunosc limba germană, ca limba desbaterilor să fie limba lor maternă. Concesia aceasta făcută Ungurilor în cazul cel mai bun ar provoca conflicte naționale nouă în Austria, primejduind în măsură mare unitatea armatei comune.

Guvernul austriac trebuie să ție seamă și de partidele politice cari îl sprijinesc și nu poate să jignească sentimentele naționale ale partidelor

Magazinul de Mobile
Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria-de-sud. Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile de cea mai bună calitate o specialitate: Mobile din lemn masiv, lucrate fără aplicație. Prețuri fixe. Comandele se efeptuiesc prompt și conștiințios.

Timișoara-centru, Strada Zápolya No 7. —

germane, cari de pe-acum declară, că dacă s'ar face concesiile acestea Ungurilor — guvernul austriac va întâmpina în viitorul parlament cea mai energică opoziție a partidelor germane.

Nepreocuparea națională îi impune guvernului austriac datorită să nu cedeze nici un pas.

Iată ce scrie în chestia aceasta *»Reichspost«*, organul partidului creștin-social, cel mai puternic partid politic în Austria:

»Orice concesie făcută șovinismului unguresc ar avea ca urmare ca chiar partidele cari sprijinesc guvernul să desfășure în campania electorală cea mai hotărâtă agitație opoziționistă, împotriva unui proiect de lege care abandonează drepturile limbii germane pe una dintre cele mai importante țărâmurii. Guvernul baronului Bienert lunii de zile a observat în chestia aceasta atitudinea cea mai hotărâtă și corectă. Acum, deci, mai puțin decât oricând va putea fi silit să cedeze.»

Contele Khuen-Héderváry ar trebui să înțeleagă că în chestia aceasta nu se poate aștepta la nici o concesie din partea guvernului austriac. Înțelegând a solicitat în audiență sa de azi hotărârea Maj. Sale. Suveranul, declinand aplanarea conflictului prin hotărârea sa personală, i-a dat să înțeleagă că guvernul austriac are deplină libertate, iar guvernul baronului Bienert trebuia să rămână consecvent cu declarațiile făcute cu prilejul disolvării Reichsratului.

Contele Khuen-Héderváry, întorcându-se săptămâna viitoare la Viena, va veni numai ca să se convingă din nou că pe seama șovinismului unguresc nu mai sunt concesii.

Austriacus.

Un arhiepiscop catolic trece la ortodoxism.

Mitropolia din București — scrie „Voința Națională” — a fost sesizată de o cerere în adevăr senzațională.

Superiorul bisericii române din Paris a înaintat mitropoliei acum câteva zile, pe lângă raportul obișnuit, o cerere a arhiepiscopului Josef René Villatte, prin care înaltul prelat cere să fie primit în sinul bisericii ortodoxe și să face, ca atare, profesiunea sa de credință ortodoxă.

În cererea sa arhiepiscopul lapidează erorile romane și protestante ale sectelor din occident, declarând că se supune bisericii ortodoxe fără nici o condiție, dispus să renunțe la demnitatea sa arhiepiscopală, dacă mitropolitul român i-ar cere-o. Arhiepiscopul Villatte arată apoi că fiind hirotonisit în această demnitate de către trei episcopi ai bisericii siriane-iacobite, lasă mitropolitului din București libertatea să se pronunțe asupra succesiunii sale apostolice, nedorind nimic altceva decât să servească bisericii ca monah sau ca misionar.

Iată, în traducere, petiția adresată de arhiepiscopul catolic mitropoliei din București:

Eminentiei Sale Mitropolitului Primat al României.

Prea onorate Părinte,

»Smeritul Vostru servitor în Isus Hristos, Josef René Villatte, arhiepiscop al bisericii catolice, după ce a urmat instrucțiunilor, sfaturilor și avizului reverendului părinte Chesarie Stephano, superiorul bisericii române din Paris, vine foarte respectuos a face la picioarele Eminentiei Voastre profesiunea sa de credință ortodoxă, mărturisită de biserica al cărei prea iubit primat sânteți.»

»Voind a da întregii lumi o dovadă de nădejdea ce este în mine, cer cu toată smerenia admiterea mea în sfânta biserică ortodoxă a lui Isus Hristos, lepădând publicamente erorile romane și protestante ale sectelor din occident.»

»Am onoare de a informa pe Eminentă Voastră în toată sinceritatea, că supunerea mea la Biserica Ortodoxă, este făcută fără condițiune, gata a depune demnitatea mea Arhiepiscopală, dacă Eminentă Voastră o cere. Hirotonisit Arhiepiscop de către trei Episcopi ai Bisericii Siriane-Iacobite, las Eminentiei Voastre toată libertatea de a se pronunța asupra succesiunii mele apostolice, nedorind decât un singur

lucru, acela de a servi lui Dumnezeu și Bisericii Sale în viața monahală sau cea de misionar.

»Terminând petițiunea mea, implor rugăciunile și binecuvântările Eminentiei Voastre și o rog de a accepta dimpreună cu respectul meu, supunerea mea, precum și jurnalul alăturat la această scrisoare.

»Primiți Eminentă, din partea servitorului Vostru salutățile cele mai respectuoase.»

† J. René Villatte,
Arhiepiscop
care este Mar. Timothous I.

Cazul acesta extraordinar, fără precedent în biserica noastră — scrie „V. Naț.” din București — I. P. S. Sa Mitropolitul Athanasie a scris superiorului bisericii noastre din Paris că ia act cu bucurie de mărturisirile de credință și de dorința arhiepiscopului Villatte și că — întru cât arhiepiscopul, după propriile-i declarații, a fost hirotonisit ca atare de către 3 episcopi ai bisericii Siriane-iacobite — crede că este canonic ca arhiepiscopul să se poată mai întâi în contact cu patriarhul ortodox al Antiohiei și apoi, după prezentarea actelor canonice din partea celui venerabil scaun, va putea fi primit în aceleași condiții și de noi.

Revista bisericească „Amvonul”, ocupându-se și ea de acest caz unic până astăzi în biserica ortodoxă, spune că arhiepiscopul Villatte a cerut Mitropolitului Primat o audiență.

Societățile culturale.

De câtă-va vreme încoace — aproape prin toate ziarele — găsim dese plângeri împotriva indolenței, ce o parte a cărturarimii noastre o manifestă față de societățile culturale. Lâncezirea asta de care pățimesc societățile noastre a fost un timp bunicel ascunsă. Ba unii conducători, de teama să nu fie învinuți de nepăsare, de multe ori anunțau neadevăruri și în chipul acesta ne-a fost dat să vedem, cum reprezentații teatrale, conferințele sau concerte, ținute la intervale destul de mari, înghebate sărăcăcios și cu multă trudă, erau buciurate cu emfază și prezintate ca evenimente culturale.

Ca să se trezească entuziasmul pentru această muncă neoficială, dar cu atât mai trebuincioasă, oficialitățile își trimiteau gratulări, își scriau glorificări publice, se înșelau reciproc. În cele mai multe locuri, aceasta era întreaga activitate. O muncă plină de abnegație și o educație sistematică de a se ține treaz interesul pentru binecuvântatele ținte ale acestor societăți culturale nu o găsim decât arareori. Propaganda făcută în chipul acesta a fost greșită și minciuna cu care am învăluit progresele noastre, iată că s'a răzbunat amar.

Din timp în timp, glasuri sincere ne vestesc că așezămintele noastre de cultură zac în amortire, că se oțlesc, ba că chiar sânt în destrămare.

Am ajuns dureroasele vremuri în cari să vedem, cum reuniuni de muzică, ca cea dela Brașov, care înainte cu vre-o 12 ani, condusă de maestrul Dima, da reprezentații de operă clasică cu baritonul dela Bayreuth, Popovici, acum nu mai dă semne de viață și că zace în părăsire. A fost o epocă de frumoasă însuflețire.

Succesul muncii și al talentului ne umpluse inimile de mulțămire, el trecea ca un indemn puternic de muncă în compatrioții sași din acel oraș și multă vreme a fost o emulație din cele mai înălțătoare între diferitele societăți muzicale de-acolo.

Dar cât de dureros sună acest: a fost! Fără a comite iar vre-o „trădare”, trebuie să constatăm, că e o mare rușine, ca unsprezece mii de Români câți sânt în acel centru, având un Dima, să nu fie în stare să susțină acea reuniune. La alte popoare, pentru un maestru ca Dima, s'ar înființa anume o societate muzicală.

În și mai scurt interval, puternica societate muzicală dela Sibiu, care înainte cu cinci ani

se întoarcea bogată în onoruri din turneul dela România, cu toate apelurile ce se trimiteau și străduințele ce se dau, nu e posibil a o încheia cu elemente probate și ai da o mare multă putere de viață.

Tânjește ca o floare întârziată, iar cronicarii revistelor sânt siliți să constate această lipsă de interes. Și doar și-acolo avem destui Români cu pretenții de cultură artistică.

Aceleași glasuri tânguitoare răzbat acum și dela „Hilaria” din Oradea-mare. Iar secretarii „Asociațiunii” și ai „Fondului de teatru” ne pot destăinui lucruri și mai dureroase ce privesc despărțămintele și comitetele filiale. Dintre atâtea despărțăminte, comitete și subcomitete, câte dintre ele se pot prezenta cu o activitate mulțumitoare?

Se alcătuesc cu mult târâboi, se fac declarații solemne, se trimbiță înființarea lor pe toate cărările. Pe urmă le mai auzim de nume doar la vre-o adunare generală, sau le cetim în rapoarte.

Frumoasele vremuri în cari, orice chemare ne găsea gata de muncă și plini de însuflețire, ne strângeam, ca să răspundim frumuseții cântecului românesc, pare că a trecut. Puterea magică a cântecului, a vorbelor maestre și înțelepte, căldura cuvântului predicat nu ne mai dă fiorul entuziazmului care împintenează la fapte mărețe și la muncă statornică.

Și să fim sinceri. Dacă vre-o societate de aceasta, ar fi desființată de stăpânire, ne-am revolta și cu drept cuvânt am cere respectarea drepturilor noastre. Iată însă, că fără să fim împiedecați de stăpâniri, lăsăm de bunăvoie societățile noastre în părăsire și nu ne facem nici o mustrare pentru această tristă indiferență.

Purtăm cu seninătate ochii peste toate apelurile ce ni-se trimit, c'un gest acru le aruncăm la coș și ne vedem mai departe de micile noastre distracții.

După toate astea se naște acum întrebarea cari să fie cauzele acestei indolențe?

Să fie oare hărțuielele în cari ne-am înfundat de câtăva vreme, meseria cu care ne câștigăm pâinea de toate zilele și care ne răpește o grămadă de vreme, sau lipsurile educației noastre.

Și înainte de a se ivi aceste hărțuiele, societățile noastre culturale tânjau și simptomele acestei indiferențe au fost sulevate. Ba putem afirma, că o bună parte din hărțuielele sădite toarește acestei nemulțumiri ce a ieșit la suprafață.

Slujbele la cari sântem angajați, iar nu ne pot împiedeca ca să muncim două ore pe săptămână pentru aceste societăți, mai ales că poate e singura distracție nobilă și ieftină ce ni-se oferă.

Rămâne deci că educația de care ne-am împărtășit noi cei de azi a fost insuficientă și nu s'a deschis orizonturi, unde să putem pătrunde importanța și binefacerile acestor așezăminte culturale.

Generația de azi, cu educația evreo-maghiară adusă de pe la universități, nu simte necesitatea unei premeniri a sufletului și n'are înțelegere pentru frumusețea unei manifestări de artă românească.

Puținul idealism luat de pe băncile școlii s'a dat în schimbul unor apucături materialiste, pe cari le întâlnim chiar la cei mai înverșinate candidați de avocat. Și iacă în punctul acesta, am avea o mare rugare, către profesorii noștri. În generațiile a căror educație s'a încredințat să sădească cât de mult idealism, atât idealism, ca după toată risipa și jertfele ce ni-le cer necazurile acestei vieți, tot să mai prisosească bare-mi puținul cât îl reclamă societățile culturale românești.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, viz à-viz cu casa comitatului,
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

Biserica aromânească în Turcia.

Ziarului „Seara” i-se scrie din Constanța:

O delegațiune compusă din mai mulți notabili Macedo-români, s'au dus la Constantinopol, pentru a exprima I. P. S. S. Patriarhului Ecumenic, dorința populațiunii române din Turcia de a se sluji în biserici în limba ei natală, și a obține reconcilierea cu reprezentantul bisericii Mame, cerând ridicarea ceterisirei și afurisirei actualilor preoți români din Macedonia, a căror singură vină ar fi că slujesc lui D-zeu în limba românească.

Delegațiunea întrunită la Constantinopol în primele zile ale lunii curente, în urma mai multor consfătuiri și-a formulat cererile și a însărcinat pe dl N. Bațaria senator român să le prezinte patriarhului.

În ziua de 16 cor. dl senator Bațaria s'a prezentat la Patriarhie și a înmănat I. P. S. S. Patriarhului Ecumenic, cererile Românilor, care cereri au fost oare cum aprobate de I. P. S. S. cu rezerva că le va supune aprecierii celor două înalte consilii bisericești.

Consiliile examinând cererile Macedo-românilor și găsindu-le drepte au decis a le supune Sfântului Sinod care va hotărî.

Chestiunea bisericească, fiind de o importanță capitală pentru oropsirea populației aromânească, am crezut să aducem un real serviciu cauzei naționale Române de pretutindeni, dând în original — după textul grecesc — cererile formulate de Aromâni și cari sânt următoarele:

„Drept bază a cererilor lor, Români ortodoci din Impărăția Otomană, doresc de a face cât mai strânse și indisolubile legăturile lor cu Marea Biserică, ai cărei fii supuși și devotați voiesc a rămânea pentru totdeauna.

Din acest principiu rezultă că Români nu voesc altceva, decât a se bucura din partea Bisericii Mame, de aceiaș afecțiune și de aceiaș sollicitudine și în nevoile lor spirituale, de cari se bucură și toți ceilalți fii spirituali ai ei, fără nici o deosebire.

Pentru a se ajunge la acest scop pe cât de plăcut lui D-zeu, pe atât de creștinesc, ei socotesc nimerit și solicită următoarele:

1) Să se emită o enciclică patriarhală, prin care să se aducă la cunoștința tuturor mitropoliților și episcopilor Tronului Ecumenic, precum și tuturor creștinilor ortodoci din Impărăție, că întrebuintarea limbii române, în exercitarea datoriilor creștinești, adică în săvârșirea slujbei, a ceremoniilor religioase și în genere a ori căruia act religios, nu e cătuși de puțin contrară dogmelor și canoanelor Bisericii Ortodoxe de Răsărit.

2) Să se ridice ceterisirea tuturor preoților, cari actualmente slujesc românește în biserici și paraclisuri românești; iar Biserica Mamă să-i primească în sânul ei, în aceeași calitate și cu aceleași grade și drepturi pe cari le aveau înainte.

3. Să fie invitați Mitropoliții și Episcopii a hirotonosi cu dragă inimă popi, pe candidați propuși de populațiunea ortodoxă românească și cari sânt destinați a sluji românește în bisericile, paraclisurile și parohiile românești, cu limba de slujbă cea românească. Mitropoliții și Episcopii să fie de asemenea invitați a târnosi bisericile, pe cari le au deja Români, precum și pe cele ce-și vor zidi în viitor, a sluji întrînsele, a vizita orice locaș sfânt al lor, precum și localitățile românești și a sfînți și a lumina turma ortodoxă dintrînsele.

4. În eparhiile în cari numărul populațiunii românești este oarecum însemnat, să fie numiți din partea patriarhului Ecumenic, ajutoari episcopi, cunoscând limba română și avînd

însărcinarea de a expedia afacerile bisericești și de a vedea de nevoile spirituale ale populațiunii românești.

5. Elevii români să fie admiși în seminariile inferioare și superioare ale Patriarhatului Ecumenic; iar după ce își vor isprăvi studiile, aradele ierarhiei bisericești să fie accesibile și pentru dânsii, ca și pentru oricare absolvent al acestor seminare, după regulamentele în vigoare.

Români ortodoci precum și clerul lor își iau bucuros, față de Marea Biserică a lui Hristos, precum și față de clerul ei superior, toate îndatoririle creștinești și canonice, pe cari le-au toți ceilalți ortodoci din Impărăție“.

Sântem pozitiv informați că până în prezent aceste cereri n'au fost încă supuse sfântului Sinod; iar din sorginte sigură ni se afirmă că părerea unanimă a cercurilor — în special — din Fanar este, că dreptele cereri ale Aromânilor vor fi respinse și de sfântul Sinod.

De altfel răspunsul sfântului Sinod se poate prevedea și din telegramele de protestare pe cari unele fictive comunități românești filolenice le-au trimis Patriarhului a doua zi după înmănarea cererilor Aromânilor și cari telegrame nu sânt decât opera Mitropoliților greci din Macedonia, pe cari — înainte de Religie —, îi urmărește izbânda ideii Panelenismului.

Din străinătate.

Pacea în Balcani. Din Sofia se anunță: Cerându-i-se un interview, iată declarațiunile ce le-a făcut ministrul Gheșoff:

„Baza programului partidului național precum și aceea a partidului progresist liberal în chestiunea relațiunilor Bulgariei cu imperiul Otoman este cunoscută de mult. Aceaș bază a rămas pentru programul partidului coalizat. Am susținut, fiind în opozițiune și susținem și acuma, fiind la guvern, că Bulgaria nu trebuie să aibă cu Turcia decât legături francamente amicale.

Am fost totdeauna dușmanii declarați ai politicii de aventuri și de provocări venind de o parte sau de alta. Așa fiind nu numai că nu vom întreprinde dar nu vom tolera nici o acțiune, fie ea de ori-ce caracter, care să pată fi interpretată în senzul că Bulgaria a încercat, în acest minister, să turbure raporturile de bună vecinătate cu Turcia. Este bine înțeles că contăm cu dreptate ca și imperiul otoman să se pătrundă adânc de aceleași sentimente de sinceritate față de noi“.

Alt ministru, dl Ludscanoff a făcut la rândul său următoarele declarații:

„Noul cabinet este hotărât să aibă o politică francă, leală și prietenească cu imperiul Otoman, vecinul nostru. Nici o mișcare insurecțională, putând turbura pacea, nu va fi tolerată sub nici o formă. Am licențiat toate comitetele macedonene din Bulgaria. Sânt ferm hotărâți a nu ceda în această privință. Am fost totdeauna sincer în relațiunile noastre externe, tot astfel vom rămânea și pe viitor“.

O invenție genială. R. Chassériand publică în revista franceză „La Nature” un interesant articol despre împotrivirea sau rezistența aerului la înaintarea corpurilor ce se mișcă în el.

O placă cu față de un metru pătrat mișcându-se cu iuțeală de un metru pe secundă întâmpină împotrivirea de 80 grame. Dacă iuțeala se îndoiește sau înzecește, împotrivirea se împătrește sau însutește, dar crește potrivit cu pătratul iuței. Puterea motoare trebuie

să se facă de 8 și 1000 de ori mai mare spre a învinge rezistența.

Înțelege oricine că împotrivirea aerului la mișcarea trenurilor, automobilelor și în deosebi baloanelor și aeroplanelor, e uriașă din pricina iuței acestora.

E adevărat că tocmai această însușire a aerului face cu puțință zborul păsărilor și al aeroplanelor, cari primesc împingeri de 300—500 klg. pe metrul pătrat dela aer. Dar nevoia de-a învinge împotrivirea ce aerul face la vagoanele sau aeroplanele ce caută să pătrunză prin el, e piedecă mare și face cu neputință iuței mari.

Iată însă că un Francez, Constantin, a găsit, pare-se mijloc de-a se folosi de această împotrivire a aerului spre a mișca aeroplanele, trenurile, etc.

Pune înaintea aeroplanului o roată de turbină. Aerul pătrunzând în ea o pune în mișcare. Aerul ieșit din ea nu va mai face împotrivire aeroplanului, ba dacă aripile roatei sânt potrivit așezate, mișcarea roței se va putea întrebuinta ca să miște aeroplanul înainte.

Constantin a făcut un cărucior de aluminiu greu numai de 1200 gr. și fără motor. Înaintea lui a pus un fel de helice cu aripile așezate pe-o suprafață de con. Așa că helicea e ca un con cu vârful spre căruț și baza deschisă spre aerul prin care e vorba să înainteze căruciorul.

Suflând aer cu un foi etc. în acea helice, vedem că începe căruciorul a se mișca împotriva curentului, ba chiar urcă planuri înclinate de peste 6 la sută. Cercat la Conservatorul de arte și meserii din Paris cu un ventilator puternic, s'a mișcat împotriva vântului ducând în el 10 kgr.

Se va face cercare cu turbine-helice la locomobile, aeroplan etc. E de crezut că se va face o economie mare de tot din puterea motorică trebuitoare. Chiar și în apă se va aplica principiul.

APEL.

— Un articol al d-lui Virgil Arion. —

Am dinaintea mea apelul ce ministrul instrucțiunii publice a îndreptat către preoții și învățătorii satelor.

„A voit sfântul Dumnezeu să ne încerce ori să ne pedepsească pentru păcatele noastre“.

Ce mărturisire și ce adevăr!

Căci ori unde vezi un sat de țărani în mizerie e semn de multe păcate.

Preotul n'a aflat în inima lui frica de Dumnezeu și dragostea de-aproapele, pentruca cu vorba și cu fapta să îndemne pe țaran la bine.

— Învățătorul n'a știut ca să-l învețe carte, — proprietarul l-a părăsit în voia și prada arendașului. Medicul județului n'a sărit să-l scape copilul dela moarte, — administratorul nu l-a ocrotit și nu l-a făcut dreptate.

Pierdut în satul lui depărtat, având să lupte cu puterile neîndurate ale firei și cu nevoile grele ale vieții, țaranul s'a văzut izolat, el a simțit că legăturile dintre dânsul și ceilalți s'au rupt, și conștiința solidarității s'a întunecat în mintea lui.

Ce credințe, ce sentimente mai avem noi comune cu țaranul?

Acea invocare finală cu care ministrul își încheie cuvântul său către învățători și preoți:

— „Mare răspundere veți avea înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, de nu veți face să intre pacea și dragostea între oameni și să piară duhul cel rău dintre ei, — pe câți din noi i-ar turbura?“

Spoiala unei culturi străine a răsturnat credința strămoșească și suntem mai departe ca simțiri noi de țaranul liber de astăzi, decât erau boierii vechi de rumâni de pe moșiile lor.

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Mezőváros Gyár: város Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe „landaner“ cu preț moderat.

Până și 'n limbă nu ne mai pricem. Ca să fie înțeles de popor, dl Haret a fost silit să scrie într-o limbă mai veche, limba bisericeii și a vechilor cronici.

Și cu cât e mai frumoasă și mai dulce această limbă.

Fapta guvernului este o faptă bună.

Nevoile țaranilor sunt ceva real, actual, flagrant. Ele cereau o alinare imediată și o făgăduială solemnă a dreptății în viitor.

Acest lucru nu l'a priceput guvernul trecut și de aceea a căzut. Aceasta a fost marea, imensa sa greșală. — Represiune.. da, cât de energică. Dar în același timp dreptate.

O ordine care n'ar fi bazată decât pe represiune, adică pe violență, pe forță brutală, pe pușcă și pe gloanțe n'ar avea nimic durabil în tr'ansa.

Focul stins astăzi s'ar reaprinde mâine. Liniștea care urmează după zgomotul fumului, nu este liniștea muncii cu veselia ei pașnică, cu mulțumirea ei sufletească, cu dragostea ei frățască.

Ca munca să revie în câmpiile noastre pustiite, ca să vedem iarăș holdele aurite plecându-se grele la adierea vântului, ca să auzim din nou cântecul muncitorului obosit, trebuia să se dea țaranului făgăduiala solemnă în numele Regelui, care nu va fi călcată, că dreptate se va face.

INFORMAȚII.

ARAD, 12 Aprilie n. 1911.

— **Loteria pentru d-na Lucreția Rusu-Șirianu.** Reamintim cititorilor noștri că terminul de sortire a admirabilului tablou pe care d-na artistă Viola de Anyos îl jertfește în favoarea d-nei Lucreția Rusu-Șirianu, e 20 Aprilie n.

Mai sânt deci numai câteva zile până la sortire. Publicul nostru să grăbească să pună numerele, până mai sânt și să nu scape nimenea ocazia de-a-și putea înfrumuseța locuința cu o operă de artă de valoarea tabloului d-nei Viola de Anyos.

În același timp ne adresăm cu insistență către toți domnii cari au primit listele de subscripție, rugându-i ca fără întârziere să retrimite listele, — așa cum vor fi, — d-nei Viola de Anyos în Lipova (Lippa), încă înainte de termenul sortirii. O întârziere din partea lor ar putea cauza o situație foarte neplăcută generoasei organizațoare a loteriei.

— **Moartea președintelui soborului croat.** Ieri a murit în Agram Carol Neumann, președintele soborului croat. Defunctul s'a născut în 1856 la Valpovo și și-a făcut studiile de drept la universitatea din Viena, de unde s'a întors licențiat în drept și s'a stabilit ca avocat în Eszék. În 1891 s'a ales deputat și a lucrat multă vreme pentru împăcarea dintre sârbi și croați. Mai târziu însă și-a părăsit vechile principii și intrând în partidul lui Tomasići, profetia politica moderată, în cadrele împăcării cu Ungaria.

— **Întoarcerea pribegilor.** Sărăcia care a mârșat pe mai multe mii de oameni să și încerce norocul prin alte țări, mai ales în America, nu a putut fi alinată din cauza multelor greutăți nici aici și după cât sântem informați în portul Bre-

menn a sosit un vapor care aduce din America vr'o trei mii de pribegi din Ungaria, cea mai mare parte săcui din Odorheiu. Spun bieții oameni că peste Ocean viața să îngreună pe zi ce merge, din cauza mulțimei de muncitori ce trimite Europa în lumea nouă. Răsplata ce se dă oamenilor pentru muncă nici pe departe nu e după vrednicie, și traiul se scumpește mereu, încât bieții oameni nemai putând s'o scoată la căpătâi, s'au gândit să se întorcă mai bine acasă.

— **Furtul actelor diplomatice.** Depunerile inculpatului Rouet în ce privește proveniența multor acte găsite la autorul intelectual al furtului, Maimond, s'au dovedit de neadevurate. Între actele dispărute cari sunt peste 100, se află și unele de o mare importanță pentru Franța, cari cunoscându-se de puterile străine îi pot aduce mari neplăceri. Se dă cu siguranță că din corespondența secretă a ambasadorilor francezi, avută cu ministrul de externe care a fost în mare parte deasemenea furată, s'a descoperit și cheia scrisorii cu cifre, întrebuintată de diplomația franceză.

Cazul acesta a îndemnat pe ministrul de externe să ancheteze toate secțiile ministerului. Ancheta a dat peste multe neregularități în cari sunt compromiși mai mulți funcționari.

— **Studentimea revoluționară din Stanislau.** Ancheta făcută între studentimea revoluționară din Stanislau a descoperit că organizația revoluționară a fost înscenată de studentimea ucraină din școlile medii, cari au lătit-o în toată Galiția răsăriteană. Membrii ei erau cea mai mare parte elevi de liceu. În timpul din urmă însă li-s'au alăturat și studenții dela școala normală și dela universitate. În părțile galițiene din răsărit organizația era foarte lătită și prin orașele mai de seamă avea și filiale cari desvoltau o muncă febrilă, împrăștiind printre popor broșuri și foi volante. Proclamația care a fost confiscată de autorități, chema poporul și studentimea rutenă din toate orașele Galiției să aranjeze o manifestație monstruoasă pentru Sicinsky, pe ziua de 12 Prier. În Liov se plănuea ținerea unei adunări în grădina cimiterului, de unde apoi să se retragă în fața tribunalului, unde în aceiași zi se va debate procesul celor o sută șase studenți ruteni acuzați pentru recentele tulburări dela universitate. În Stanislau mulțimea va manifesta în fața pușcării unde Sicinsky ispășește moartea guvernorului Pototzky, Sâmbătă și Duminică autoritățile au perchezitionat toate locuințele și societățile studentimei ucraine. Arestări însă nu s'au operat, decât doi elevi de liceu au fost eliminați.

— **Povestea unei statui.** Un anticvar din Bruxelles a cumpărat zilele acesta statuia sfântului Martin dela parohia din Soudeilles (Franța). Arătându o unor critici, aceștia au declarat, că statuia nu este originală ci e o imitație a originalului care se află de altfel în proprietatea multimilionarului Morgan Pierpont din Londra. Arătând cazul tribunalului, tribunalul din Paris a cerat tribunalului din Londra dispunerea estradării originalului, care fiind proprietatea statului francez, ajungerea în mâni străine s'a putut întâmpla numai prin hoție. Un anticvar parisian de altfel susține, că nici statuia din Londra nu este aceea originală, ci tot o imitație fabricată într'un atelier de lângă Viena, unde se fac imitațiile cele mai perfecte a opurilor de artă.

— **Revolta unui sat din Spania.** În Canillas, sat în Spania, s'au revoltat locuitorii împotriva unui pretor, care ordonase deținerea unui țaran. Anume un sătean, neputând plăti darea, administrația i-a sechestrat niște vite. Faptul acesta a produs mare nemulțumire

printre sătenii, cari au mers împreună la pretore, voind să protesteze. În birou a intrat țaranul cel sechestrat și și-a spus, plângerea cerând sistarea sechestrului. Dintr'un schimb de vorbe, scena deveni mai violentă între litiganți, așa că pretorele ca să scape de musafir a ordonat deținerea lui. Aflând țaranii, cari așteptau afară despre întemnițarea soțului lor, au provocat o manifestație la adresa funcționarului, cerând eliberarea. Situația devenind primejdioasă pentru pretor, care era amenințat cu moartea de manifestanți, a eșit la fața locului jandarmeria, care apoi a împrăștiat cu ajutorul armii pe țaranii ațâțați. Încăierarea a avut ca urmare doi morți și mai mulți răniți.

— **Harakiri într'o închisoare din Rusia.** Într'o închisoare din Petersburg, întemnițării comit în grupuri sinucidere, spintecându-și partea inferioară a abdomenului. Ancheta deschisă a constatat că cauza acestor sinucideri a fost tratamentul rău.

— **Foc într'un hotel.** În hotelul Bayerischer Hof din München s'a iscat un incendiu, care a distrus aproape în întregime edificiul. Numai după mari eforturi a putut fi localizat focul. Paguba este evaluată la patru sute de mii de mărci. Bayerischer Hof este unul dintre cele mai elegante hoteluri ale capitalei Bavariei, unde trage lumea cea mai bună, precum și membrii caselor domnitoare.

— **Luptă între jandarmi și doi tâlhari.** Un muncitor silezian, Kowol, a omorât cu pușca unei petreceri pe un sergent. Reușindu-i să scape a luat drumul spre Rossberg. În drum s'a întâlnit cu un fost tovarăș de pușcărie Valerius, care a evadat din temniță și e-a urmărit de jandarmi. În Rossberg au bătut la ușa unui lucrător minier, cerând sălaş pe noapte. Acesta i-a primit, le-a dat de mâncare, iar pe urmă i-a tratat cu vin. Fiind bine dispuși prietenii au început să și istorisească scene din viață. Kowoll vorbind a spus tovarășului, că ultimul omor l'a făcut cu o zi înainte, dar că i-a reușit să se facă nevăzut. A scos revolverul l'a așezat pe masă și i-a spus gazdei, că lăcăt la gură să și pună, căci în caz contrar, îl va omori. Minerul în situația critică în care se afla, a promis că nu va spune nimănui nimic. Le-a turnat vin musafirilor, pe cari îi tot înbia. Vinul îi cam amețise, și obosiți de altfel și de drum tovarășii s'au retras la culcare. Minerul văzându-i că dorm, a înștiințat jandarmeria, care a și trimis opt oameni să dețină pe tâlhari. Sosind la fața locului, jandarmii au împresurat casa, iar unul din ei a încercat să intre. Pe scări însă s'a întâlnit cu Valerius, care probabil bănuind ceva, voise să iasă afară să sodeze terenul. Dând față cu jandarmul s'a repezit la el, l'a mușcat turbat și l'a împins pe scări în jos, retrăgându-se în cameră și pomenind pe tovarăș. Amândoi au sărit la ferestre și au început să împuște în jandarmi. Se descinsese o luptă în toată forma. Tâlharii au trimis peste cincizeci de gloanțe, rânind pe patru din ei. Ispravindu-li-se muniția jandarmii au dat o salvă, omorându-i pe amândoi tâlharii. Cinci gloanțe au străbătut trupul lui Kowoll și patru a lui Valerius. Jandarmii răniți au fost transportați la spital.

— **Apel.** Credincioșii bisericii gr. or. române din Gusu (Kisludas) Comitatul: Alba inferioară (Alsófehér) tractul protopresbiteral Mercurea, voiesc a și edifica în primăvara anului curent o școală nouă, în lipsa totală de edificiu propriu de școală.

De oare ce pelângă toate eforturile lor, nu pot suporta din propriile puteri toate spesele, fiind aproape toți oameni săraci, zileri, iar pelângă mizeria lor stare materială, a mai venit asupra lor și marea nenorocire din 31 I. tr. a. c., un foc teribil, care în timp de 1 oră, ajutat și de un vânt puternic a lăsat 50—60 familii, fără case, suri, grajduri, bucate, haîne și uneite economice

— **Premiat mai de multeori.** —

BOROLINUL

leacul miraculos de casă alui

— — — **Dr. Borovszky** — — —

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la *bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți* precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca *reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amortire, în sine la dejerături* și la încetarea rănilor provenite din *arsuri*. — **Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului.** Preparatorii: *Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II, Főutca No 77c.* Se capătă în sticle de 1.20, 2.— și 2.50 cor. în Arad la farmaciile *Földes Kelemen, Kárpáti János, Vojtek și Weisz* și la farmacia *Örs Rezső* în Pâncota.

...rămânând sub cerul liber, de aceea în
...foarte deplorabilă apelează la simțul
...a întreg publicului român din patria
...cerând sprijinul material spre mai ușoară
...a nobilului scop.

...ază cu deosebire la toate băncile române
...rie, cari de ar sări fiește care în ajutorul
...cu sume cât de modeste, totuși, toate
...nd, ne-ar putea ajuta cu o sumă pentru
...barte însemnate.

...te, binevoitorii ajutători să le trimită epi-
...parohisile gr. or. române din Kisludas,
...Kis-Apold (Alsófehértó) cel mult până
...Mai n. a. c. cari foarte la timpul său se vor
...pe cale publică în foi.

...u, (Kisludas), la 1 Aprilie 1911. n.

...umele credincioșilor bisericii suspomenite:
...Medeșan, paroh. Vasile Părăion, episcopop-

Mulțumită: Direcțiunea institutului de
...și economii „Dacia” din Orăștie, a bine-
...să ne voteze 200 coroane din profitul
...1910, care sumă ni-a trimis-o astăzi
...zidirea unei biserici nouă. Pentru aceasta
...dăcere primiască mulțumitele noastre cele
...sincere. — Orăștie, la 11 Aprilie 1911.
...Valeriu Traian Frențiu, paroh protopop.

Mulțumită publică. În noaptea comunei
...bisericești exprim cea mai profundă mulță-
...și recunoștința fuzității Sale marelui me-
...Domnului Vasile Stroescu pentru suma
...mici sute coroane ce-a binevoit preagrațos
...a trimite ca ajutor pe seama edificării
...confesionale gr. or. rom.

...implinose sfânta datină, când pentru a-
...jertle puse pe altarul neamului nostru în
...jert, iar singuraticilor indivizi și comune în
...eal, l'am înscris și în diptichul bisericești, po-
...rându-l la toate serviciile bisericești și ru-
...mă Atotputernicului, ca pre acest ilustru
...care mecenate să ni l. înă încă mulți ani în
...ntă sănătate până la cele mai extreme mar-
...ale vieții, dându-i posibilitatea a-și desch-
...deci înainte inima cea nobilă și mâna cea
...cică tuturor celor săraci și lipsiți ai neamului
...ru.

...Coșava, 29 Martie v. 1911. Antoniu Angel,
...ot gr. or. rom.

Promoție. Din Cluj ni-se scrie: Domnul
...Furdul din Câmpeni a fost promovat la
...Aprilie n. doctor în științele juridice.
...felicitațiile noastre.

Mulțumită publică. La apelul co. n. bisericești
...șovaț (Aga) în scopul zidirii săcii de învățămăt
...neurs următoarele sume și anume: Colecta Nr. 9
...pr. Mielăva: cu tasul s'au adunat 5 cor. Colecta
...10 of. par. Nădlac: 10 cor. Colecta Nr. 21 of.
...Curtici: «Cassa biser. ort. rom. din Curtici» 5 cor.
...Colecta Nr. 24 of. par. Giula germ: cu tasul 2 cor.
...fil. P. B.beria paroh 1 cor., Moisa Gomboș 50 fil.,
...Ardelean 50 fil., Bie Maiu 60 fil., Georgiu
...40 fil., Mihai Oprici 1 cor., Moisa Siladi econ.
...1 cor., Ioan Maniu 40 fil., Moisa B. Siladi econ.
...fil., George Moldovau episcop 50 fil., Ilie Magdu
...1 cor., George Siladi sfat. 10 fil., Pavel Anuleu
...merciant 1 cor., Georgiu Alb econ. 1 cor., la olaltă
...cor. 38 fil., minus postă 10 fil. Colecta Nr. 189
...par. Cuveșdia pprot. Lipovei, dela credincioșii de
...lo 8 cor. 93 fil., Colecta Nr. 222 of. par. Crivo-
...a: dela Dim. Ganea preot 50 fil. Colecta Nr. 239
...par. Ohabaforgaci: cu tasul 1 cor. 16 fil., George
...niu 20 fil., George Bălinț 60 fil., Trifu Cosariu 1 cor.,
...Sancu 1 cor., Marie Rogu, Talia Borlovan câte 40 fil.,
...bie Barbosu 50 fil., Elena Golosie 40 fil., Nicolae
...poneri 60 fil., Constantin Mihalai inv. 1 cor., An-
...Radu 60 fil., Vasile Radu 60 fil., Anişca Sârbu
...fil., Ioan Radu 24 fil., George Magheriu paroh 6
...la olaltă 15 cor. Colecta Nr. 245 of. par. Sziklās,
...mai mulți credincioși 7 cor. Colecta Nr. 276 of.
...Timiș Iosefin: dela Gavril Selegian preot 60 fil.,
...Cocașan 60 fil., Matei Ioan 20 fil., Onișiu Va-
...20 fil., Aurel Radu 2 cor. Cu tasul în biserică 4
...16 fil. la olaltă 7 cor. 76 fil. minus postă 10 fil.
...Colecta Nr. 276 of. par. Parța: George Ardelean 10
...Ioan Radoia 10 fil., Pavel Verme 10 fil., Moisa
...rescu 10 fil., Tănase Surescu 10 fil., Adam Bulru 10 fil.,
...Petcu 10 fil., Casa bis. 1 cor., Ioan Russu pa-
...1 cor., de tot 270 minus porto 10 fil., Colecta
...307 «Timișana» Timișoara, «Timișana» inst. de
...redit 50 cor., Einanșil Unguriani 10 cor., Dr. Aurel
...Casma 10 cor., Dr. George Adam 10 cor., Dr. Iuliu
...chici 2 cor., Bugari 5 cor., Dr. I. Gligu 2 cor., C.
...omnescu 2 cor., Romul Zărie 2 cor., Dr. P. Tegele
...cor., † L. Magdu 2 cor., Dr. Gherguța 2 cor., Al.
...ăgiu 1 cor. La olaltă 108 cor. minus porto 50 fil.

Colecta Nr. 312. Dr. George Popa adv. Buteni 5 cor.,
Colecta Nr. 333. Ilust. Domn Antoniu Mocsonyi de
Foen în Bulci 30 cor. Colecta Nr. 334. Petru Ionaș
secret. dom. Bulci 5 cor. Colecta Nr. 340. Dr. A.
Marta adv. Lipova 5 cor. Colecta Nr. 375. Nicolae
Roxin prott. Méhkerék 5 cor. Colecta Nr. 376. «Bă-
nățana» inst. de credit Bucovăț 10 cor. Colecta Nr.
251. Off. par. Baraczház, în sf. bis. cu tasul 425 cor.

În total au încurs până azi 244 cor. 72 fil. iar 6
coale goale. Nu am reprimat 363 coale deși termenul
au expirat la 31 Decembrie 1910 și resp. 31 Martie a. c.

În numele comunei bis. vin a aduce pe aceasta cale
mulțumirile cele mai fierbinți tuturor celor ce ne au
venit în ajutor la zidirea școlii. Bunul Dumnezeu să
le răsplătească cu îmbelșugare dragostea ce au arătat-o
față de susținerea școlii române.

Brestovaț (Aga), la 27 Martie 1911 st. v. Filip Vuia,
paroh cond. of. par.

**x Au sosit cele mai noi genți femeiești
din piele** precum și fețe de mătase pentru genți,
portmoneuri și portfigarete, ornamente pentru
coafură, bastoane, parfumuri etc. și se vînd ieftin
la magazinul Hegedüs Gyula, Arad, Andrassy-tér
No 15. Telefon No 506.

Mișcare culturală și socială.

Bal în Pecica. Tinerimea română din Pe-
cica invită la balul român ce va avea loc la
23 Aprilie n. în sala festivă a Casinei din
Pecica. Inceputul la orele 8 seara.

Concert și teatru în Chișineu. Ti-
nerimea română din Chișineu și jur
invită la concertul și reprezentația
teatrală (cu concursul unui grup al
corului seminarial din Arad), ce va
avea loc la 25 Aprilie n. în sala „Ipa-
rosolvasókor” din Chișineu. Se va
juca „O șezătoare la țară” de C.
Luncan și G. Mugur. După repre-
zentație joc. Inceputul la orele 8 seara.

Concert în Agârbiciu. Corul bisericii ro-
mâne gr.-ort. din Agârbiciu (tractul Turda)
invită la concertul urmat de joc ce va avea
loc la 24 Aprilie n. în sală hotelului comunal
din Agârbiciu. Inceputul la orele 8 sara.

Teatru în Jimbor. Comitetul despărțămân-
tului Hida-Huedin al „Astreii” invită la produc-
țiunea muzicală-teatrală-declamatorică ce va
avea loc la 25 Aprilie n. în Jimborul-mare.
După producțiune — joc. Inceputul la orele
7 seara.

ECONOMIE.

**Banca de emisiune ridică discon-
tu.** Se anunță din Viena: În cercurile fi-
nanciare se vorbește că în consiliul cel mai
apropiat Banca Austro-Ungară va urca dis-
contul. Motivul se dă în cerințele mari pe
cari le reclamă nu atât comerțul și indus-
tria, ci bursa. Îndeosebi bursa de efecte ri-
dică mari pretenții.

Banca maghiaro-română a lui Tisza.
Banca maghiaro-română iar a ajuns obiect de
discuție în presa ungurească. Se știe că con-
tele Tisza, spun zările ungurești, va merge
cât de curând în Holanda. Călătoria asta este
adusă în combinație cu banca pacifistă. Banca
își va plasa aici scrisurile fonciare. Sediul
băncii va fi Oradea-mare. Banca se va ocupa,
înafară de operațiile de bancă și cu cumpă-
rarea de păduri.

Inregistrăm știrea ca o simplă curiositate
cu cari debutează mai nou presa ungurească.

**O nouă moșie din Ardeal în mâni ro-
mânești.** Ziarele ungurești aduc știrea că bi-
serica ortodoxă din Gilău stă în tratative cu

familia Rosenberg, pentru a cumpăra dela
dânsa o moșie extinsă, proprietatea ei. O va
cumpăra deci numai. Ziarele ungurești pu-
blica știrea probabil ca să zădărnicească cum-
părarea.

**Nouă proprietate românească în
Lugoj.** Citim în »Drapelul»: »Poporul-
institut de credit și economii din Lugoj a
cumpărat intravilanul Palkó din colțul pro-
menadei, vis-à-vis de teatrul orășenesc cu
suma de 40.000 coroane. Aceasta e a doua
proprietate din Lugoj, ajunsă în ultimele
săptămâni pe mâni românești. Cele multe
înainte.

Dividenda băncilor noastre pe 1910.

	%	Cor.	Cuponul De plată
„Agricola”, Hune- doara	6	3—	4 Sept. 1910.
„Ardeleana”	12	—	28 Februarie 1911.
„Arieșana”	7	7—	15 Mai 1911.
„Arina”	5	5—	2 Martie 1911.
„Armonia”	7	7—	25 Februar 1911.
„Astra”	5	5—	2 Martie 1911.
„Auraria”	15	30—	8 Martie 1911.
„Avrigeana”	6	6—	1 Aprilie 1911,
„Aurora” Baia-mare	5	5—	1 Martie 1911.
„Bănățana”	8	8—	8 Februar 1911.
„Banca Poporală”, Dej	10	10—	20 Ianuar 1911.
„Beregsana”	9	9—	5 Februar 1911.
„Berzovia”	8	4—	10 Martie 1911,
„Bihoreana”	7	14—	16 Februar 1911.
„Brădețul”	12	6—	24 Martie 1911.
„Bocșana”	7	7—	26 Februarie 1911.
„Cârțișoreana”	2	—	19 Februarie 1911.
„Câmpiana”	7	—	1 Maiu 1911.
„Cassa de păstrare” Merceurea	7	7—	1 Aprilie 1911.
„Cassa de păstrare”, Sasca-mont.	8	8—	20 Februarie 1911.
„Chiorana”	7	7—	După adun. gen.
„Chiseteiana”	7	7—	17 Martie 1911.
„Codreana”	6	6—	6 Martie 1911.
„Concordia Uzdin”	8	8—	2 Martie 1911.
„Cordiana”	9	9—	12 Martie 1911.
„Coroana” Bistrița	6	12—	25 Febr. 1911.
„Corvineana”	14	14—	12 Febr. 1911.
„Crișana”	11	11—	5 Martie 1911.
„Cugiereana”	8	8—	15 Febr. 1911.
„Dacia”	8	8—	27 Febr. 1911.
„Detunata”	10	5—	1 Martie 1911.
„Doina”	10	10—	1 Maiu 1911.
„Drăganul”	6	6—	28 Ianuarie 1911.
„Economia”, Co- halm	6	6—	22 Febr. 1911.
„Economul”	7	7—	11 Martie 1911.
„Făgetana”	6	12—	9 Martie 1911.
„Furnica”	7	28—	18 Febr. 1911.
„Grănițerul”	0	9—	8 Febr. 1911.
„Hațegana”	8	8—	2 Martie 1911.
„Ivorul”, Sebeșul-de jos	8	8—	5 Martie 1911.
„Iulia”	12	—	31 Martie 1911.
„Lipovana”	8	16—	24 Febr. 1911.
„Luceafărul”	8	8—	14 Febr. 1911.
„Lumina”	5	—	16 Martie 1911.
„Mercur”, Năsăud	8	16—	1 Aprilie 1911.
„Mielul”	12	12—	19 Febr. 1911.
„Murășana”	8	8—	1 Aprilie 1911.
„Murășanul”	7	14—	24 Febr. 1911.
„Nădlăcana”	—	7—	7 Febr. 1911.
„Orientul”	7	7—	4 Febr. 1911.
„Patria”	11	22—	4 Febr. 1911.
„Patria”	6	6—	24 Febr. 1911.
„Plugarul”, Săcădate	9	9—	2 Martie 1911.
„Poporul”, Lugoj	6	6—	23 Febr. 1911.
„Porumbăceana”	8	8—	26 Febr. 1911.
„Progressul”, M.-Illye	6	6—	6 Febr. 1911.
„Racoțana”	8	8—	5 Febr. 1911.
„Sătmăreana”	7	14—	27 Febr. 1911.
„Sebeșana”, Caran- sebeș	7	14—	6 Febr. 1911.
„Sebeșana”, Sebeșul săsesc	11	11—	11 Febr. 1911.
„Selăgiana”	7	7—	20 Febr. 1911.
„Sentinela”	8	8—	20 Febr. 1911.
„Steaua”	8	8—	12 Febr. 1911.
„Silvania”	7	7—	15 Martie 1911.
„Someșana”	8	16—	16 Martie 1911.

„Sercăiana“	12	12	—
„Șoimul“, Uioara	5	—	25 Februar 1911.
„Turnu Roșu“	6	6	— 21 Februar 1911.
„Târnăveana“	6	6	— 2 Martie 1911.
„Timișana“	8	16	— 16 Februar 1911.
„Tibleşana“	8	8	— 31 Ianuarie 1911.
„Vatra“	6	6	— 22 Martie 1911.
„Victoria“	10	20	— 20 Martie 1911.
„Viitorul“	6	6	— 5 Martie 1911.
„Voileana“	6	6	—
„Vulturul“, Dicio- sânsmărtin	6	6	— 18 Februar 1911.
„Vulturul“, Tășnad	5		21 Ianuarie 1911.
„Zărândeana“	10	10	— 19 Februar 1911.

BIBLIOGRAFII.

La *Librăria Tribunei* se află de vânzare *ilustrate frumoase de Paști cu inscripția „Christos a înviat“ și anume:*

Copilași cu miei, iepuri cu ouă roșii.
cu iepuri, chipuri hazlii.

Porumbel cu ou roșu.

Ingerași cu ouă roșii, cățaluși cu ouă roșii etc. etc. bucata 6, 8, 10 și 12 fileri.

Pui în joben, fetițe cu ouă, dame frumoase, părechi amoroase, bucata 12, 14 și 16 fil.

Ilustre de Paști, cu inscripție, sortate foarte frumoase. 100 bucăți cu Cor. 4.50 + speșele de porto.

Tablourile lui Grigorescu în Arad.

La *Librăria Tribunei* se află de vânzare 20 de reproduceri după tablourile celui mare pictor român **Grigorescu**.

Fiecare tablou costă cor. 2.50 + porto poștal. Mărimea e (cu carton cu tot) 30 cm. lățime și 40 cm. lungime:

1. La vatră.
2. Lucrând.
3. Interior la Vitré.
4. Hora.
5. Ovreiu din Galația.
6. Colț de atelier.
7. Portretul pictorului.
8. Bâlcu la Bacău.
9. M. S. Regele Carol I.
10. Mica Bretonă.
11. M. S. Regina Elisaveta.
12. Nud.
13. Primăvara.
14. Tărâncuța cu viței.
15. Intoarcere dela Bâlcu.
16. La pășune.
17. Rodica.
18. Pe plaiu.
19. Ciobănaș pe valea Praliovei.
20. Apus de soare la Barbizon.

La „*Librăria Tribunei*“ se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

Ion Dragoslav: **Nuvele.** a 2 cor. + 20 fil. porto.

Duliu Zamfirescu: **Anna (Ceeace nu se poate)** a 2 cor. + 10 fil. porto.

Biblioteca „*Steaua*“ a. 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 24. St. O. Iosif: **Din legendele Neamului Hohenzollern.**

Nr. 257. Dragoslav: **Flori și Povești.**

La *Librăria „Tribunei“* se află de vânzare: Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto:

Nr. 100. Dr. Th. Mirosenescu: **Cura de slăbit și de îngrășat.**

Nr. 101. C. Flamarion: **Urania.** Volumul I. Traducere de I. Mihălcescu și C. Chifu.

Nr. 102. C. Flamarion. **Urania.** Vol. II. Traducere de I. Mihălcescu și C. Chifu.

M. Sadoveanu: **„Apa Morților“**, roman. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

Em. Gârleanu: **„Intr'o noapte de Mai“**, nuvele. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

Vasile Pop: **„Iubirea e biruitoare“**, nuvele. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

M. Eminescu: **„Lumina de Lună“**, poezii complete. Prețul 2 cor. (+ 30 bani porto).

C. Bertolazzi: **„Zile de sărbătoare“**, comedie în 3 acte. Prețul 40 bani. (+5 bani porto).

C. Moldovanu: **„Cetatea Soarelui“**. Poezii. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

S. Masoch: **„Creditorii“**, novelă. Prețul 30 bani. + 5 bani porto.

Chateaubriand: **„Atala“**. Prețul 30 bani. (+ 5 bani porto).

Sadoveanu: **„Șoimii“**, roman. Ed. III-a a 2 cor. (+20 fileri porto).

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe a 30 fileri plus 5 fileri porto.

Apostol D. Culea. **Invățământul despre natură.** În școala primară a cor. 3.50 plus 30 fil. porto.

Lacrimi, Adio și declamări funebreale. Manual pentru preoți, învățători, cantori și pentru tot omul care dorește a cunoaște valoarea acestei lumi trecătoare, de Aron Boca din Velcheriu. Ed. II. revăzută și îndreptată a 70 fileri plus 5 fileri porto.

C. Rădulescu Motru. În zilele noastre de anarhie. Serisori către tineri a 15 fil. plus porto.

H. Stahl. București ce se duc. Cu 95 ilustrațiuni originale a cor. 2.50 plus 20 fil. porto

Ioan Adam. Vorbe de clacă. Cor. 1.25 plus 10 porto.

Bucura Dumbravă: **„Haiducul“**, ediția II-a tradus de Teodor Nica a 2 cor + 20 fil. porto.

Sofocle. Oedip la Colona. Traducere din grecesc de M. Jorgulescu. Cu o prefață de N. Iorga, a 75 fileri plus 5 fil. porto.

La librăria „*Tribunei*“ se află de vânzare: *Mineile* pe 12 luni, în 12 volume, legate în piele cu copcii, toate 12 volume 172 cor.

Dicționare

Dicționar român-german de Sab. Pop. Barcianu. Ediția IV-a îndreptată. 1910. broș. 6 cor. 40 fileri (+ 30 fileri porto).

Dicționar german-român de Sab. Pop. Barcianu. Acelaș legat 8 cor. (+ 30 fileri porto). Ediția III-a a 8 cor. (+ 30 fileri porto).

Acelaș legat 10 cor. (+ 30 fileri porto).

La „*Librăria Tribunei*“ se află de vânzare:

Ion Cocârla-Leandru: **Jalea Satelor.** Poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

„*Două surde*“, comedie populară în 2 acte de Florian Cristescu a 40 fileri + 5 fileri porto.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român* de **S. Moldovan și Nicolau Togan**. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la *Librăria Tribunei*, Arad.

Delavrancea:

»**Luceafărul**«. Dramă în IV acte a 2.50+20 fileri porto.

N. Iorga:

Studii și documente cu privire la Istoria Românilor, a 3 cor. + 10 fil.

Istoria Românilor pentru poporul românesc. Ed. a II-a a 3.50 cor. + 20 fil.

Apostol D. Culea:

Invățământul despre natură în școala primară. a 3.50 + 30 fil.

Biblioteca Teatrului Național:

Nr. 10, **Schiller**, Don Carlos, Poem dramatic în 5 acte și 17 tablouri. Trad. de G. Coșbuc, 50 fil. + 10 fileri porto.

Nr. 11, **Calderon**, Judecătorul din Zalamea. Dramă în 3 acte. Trad. de O. Densușianu a 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 12, **P. Locusteanu**, Nevasta lui Cerceluş Frasă într'un act a 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Minervei, a 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 93 **Xavier de Maistre**. Călătorie împrejurul odăei mele.

Nr. 94 **Clara Tschudi. Tinereța Mariei Antoineta.** Vol. I. Trad. de Anestin.

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății.

Foarte recomandabil pentru toți, mai cu seamă cărturarilor, preoților și învățătorilor.

a 14 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc a 175 C

Andrè Chènier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit a 15

Biblioteca populară Socec No 101-

Edgar Allan Poe: **Nuvele extraor**

Traducere de Barbu Constantinescu.

a 80 fi

I. Corbu, Ad Astra!

Astronomie populară în icoan

Cu mai multe ilustrațiuni în text. (200 coroane intrate din vânzarea acestor sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil

Scăderea populației creștine și înma

jidanilor în orașele României Cause și medii. Trei prelegeri ținute la Văleni Munte. — Cu o prefață de A. C. profesor.

a 60 fil

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a. a 150 C

Cereți catalogul de cărți gratuit.

Toate cărțile anunțate aici se găsesc în vânzare la *Librăria „Tribuna“*.

Loc deschi.

Spectate Dle Posmușan!

Am primit scrisoarea D-voastră prin care mă cunostiți cumcă V-ați pierdut biletul de dep. nr. 964, 1075, 68 preste depunere de 145 cor. bani ce se află induse în cărțile noastre pe n tatălui D-tale Elie Posmușan.

Cu regret trebuie însă să Vă răspundem că nu tem primi angajamentul, de a Vă exopera public ce o cereți.

Trebuie în aceasta afacere să umblați Dv. în soană sau prin vre-un avocat și să exoperați pe carea prin „*Tribuna*“.

Șoimuș, la 23 XII. 1910.

Cu deosebită stință

Istitutul de credit și econom
Șoimușana în Șoimuș.

B. Bac

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„*Tribuna*“ institut tipografie, Nichin și

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile al

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Moduri senzationale și elegante!

În magazinul de modă pentru dame:

JOSIF KUNST

Timișoara-centru, Strada Merczy. Asortiment bogat! Prețuri miraculoase, ieftine și solide.

Aviz!

La Dr. Aurel Ciutu, medic practic român în Graz, Jakomini gasse 63 se primesc imediat 3 tineri români, sau 3 cocotări române din familie bună, cari voiesc să studieze sau să petreacă în Graz în locuință cu întreținere deplină. Prețul de persoană lunar 90 Cor. Pianu e la dispoziție. Cu informațiuni mai detaliate servește bucuos Dr. Ciutu.

ANUNȚ.

Intr'o cancelarie advocațională din Arad află aplicare momentan un candidat de avocat cu practică. A se adresa la administrația ziarului »Tribuna«, Arad.

KÁDI FERENC

cășunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.

Îți recomandă depozitul său bogat asortat cu ghete p. bărbați, femei și copii calitatea cea mai bună cum și comande după măsură pelângă prețuri convenabile. Reparaturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

Arnold Baumann Alba Iulia: Gyulafvár fabrică și magazin de mobile

Magazinul de mobile executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. Mare asortiment de mobile gata ș. a. aranjamente pentru prinzilor, dormitor, salon și odă domnești. — COVOARE, perdele saltele pentru pat etc. și totfelul de lucrări în branșa acestora se execută prompt. Atelier de tapetărie și decorație. Fabrică de matrațe din fir galvanizat. — Întreprindere de pompe funebre. — Fabrică de mobile (filială) Aiud-Nagyened. CATALOGUL se expediază pentru 2 cor, — sau ulterior să se trimită — înădrăpt.

Un candid. de avocat

și un scrietor
află aplicare în cancelaria subscrișului,
Dr. Simeon Butean,
advocat
Somcuta-Mare (Nagy-Somkút).

Salon de haine bărbătești J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

CREDIT

pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește mai avantajos:

Herzog Sándor
Arad, Str. Weitzer János 15.

— — Telefon No 376. — —

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnărie
Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu ațu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sîngerete, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitorii în cantitate de peste 25 klgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

In atenția proprietarilor de pomi.

Ofer altoi nobile de pruni bosniaci, anume »Balkanska Carica« (împărăteasa din Balean) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei.)

Altoile de doi trei ani cu coroană frumoasă sînt de cel mai bun soi al prunilor cunoscuți până acum. Fructele proaspete sînt foarte mari extraordinar de dulci și gustoase, se coc pe la sfîrșitul lui August și sînt potrivite ca fructe pentru masă și uscate, ori pentru pregătirea magiunului sau a rachiului.

Prunele mele nu sufer de păgubitoare boală de frunze Polystigma rubrum cum se întîmplă la prunele obișnuite la cari de multe ori cade frunza în mijlocul verii și rodul suferă simțitor. Prunii mei au fost premiați în repetite rînduri cu premiul întâi din partea guvernului Bosniei și Herțegovinei, cu medalie de aur la expoziția milenară din Budapesta din 1896, la expoziția din Viena în 1897 cu medalie de argint la expoziția universală din 1900 la Paris și cu medalie de aur, la prima expoziție agrară din Bosnia și Herțegovina la Saraievo în 1910. Pentru calitatea altoitor mei de pruni primesc cea mai extremă garanție.

Sava T. Kojdič, mare proprietar în Brčka, (Bosnia),

Magazinul de blănărie și cojocărie

— Regályi János —

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Arti-

cole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsește cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pe al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diplome de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Ilustrate

dela balul costumat din Arad, (și grupuri) buc. 20 fil.
Vederi din Arad, buc. 6 fil. colorate, buc. 10 fil.
Familia Regală și Princiară Română, buc. 20 fil.
Dame frumoase, băieți și fetițe colorate, buc. 6, 8, 10, 20 fil.
Palatul Tribunei, buc. 10 fil.
Tărani, ciobani și țărance din România, buc. 16 fileri.
Costume naționale românești, bucata 8 fileri.
Comandele sunt a se adresa la **Librăria Tribunei, Arad**

Artiștii noștri, bucata 16 fil. : Peisaguri, buc. 10, 12 f.

A. SCHLEZACK

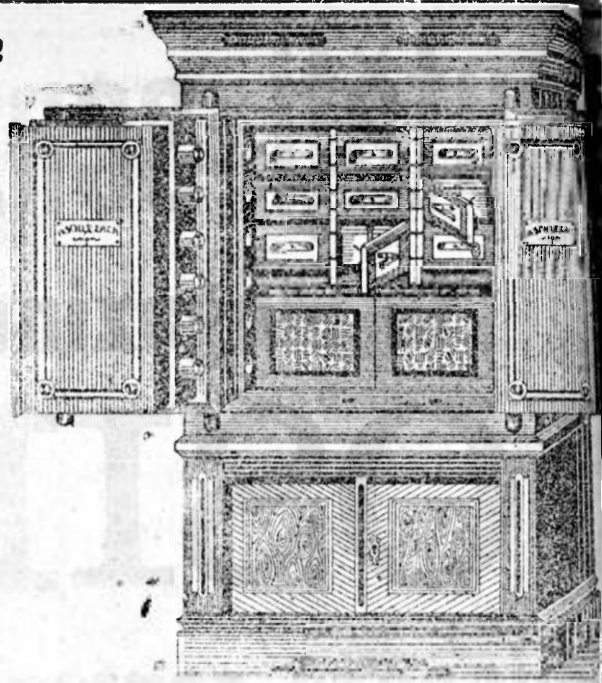
fabrică de casse pentru bani și tresoare în

Sibiu-Nagyszében, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.

(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a orice soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini moterice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzina, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21. Cereți catalog.

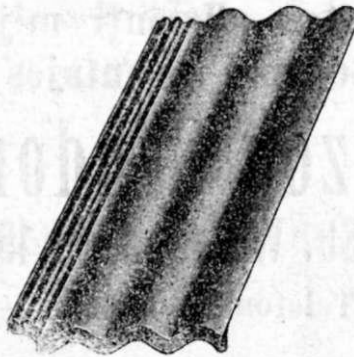
Telefon No 316.

Reiber István

Telefon No 316.

antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acții în

— Timișoara, Gyárvaros, Uri-utca No. 32. —

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincuiri, piatrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comanda cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserică cele mai mari favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit. Toate comenzile să se adreseze la firma de mai sus

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne cecântă

și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarime Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiu se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru înțelegerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

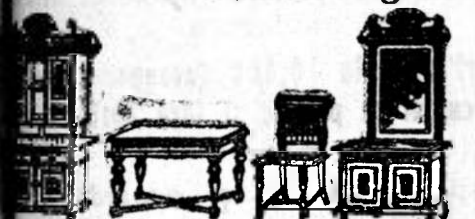
DÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

la mal mare prăvălie de animale din Ungaria.

MAGAZIN DE MOBILE

Ioan Réthi

artistic pentru edificii și mobile, în Cluj—N.-szeben, Elisabetg. 20.

ori-ce lucrări pentru aranjamente de sală, biserici, magazine, birouri și bucătărie, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare și prețuri moderate și din material uscat. — Comandele și proiecte fac grabnic și gratuit.

Zotti Hodoș:

Carte de bucate.

Partea I și II à 3 Cor.

(10 fileri porto).

Să poate căpăta

la **Librăria Tribunei Arad.**

LUCZA JÓZSEF

atelier chimic p. curățitul hainelor Szeged, Laudon-u. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești femeiești de copii și preoțești, postav, de mobile, haine de doliu etc. Mai departe primește curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din provincie se efeptuiesc imediat.

Corsete

pregătește pelângă garanție, ultima modă cu fruntea dreaptă (Reform) cari deși lasă stomachul liber se lipesc totuși de corp dar fără să-l apese.

Hercz Sándor
fabricant de corsete

Szatmár, Deák-tér 2

Mare asortiment de brasiere — și gradehaltere.

Comandele din provincie se efeptuiesc repede și prompt.

Sàska Sándor tinichigiu
Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri,

lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmel turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comandele se execută prompt și cu punctualitate.

nu se ia nime

reclamele sgomotoase și de ce și-ar cumpăra de trebuință să cercezeze magazinul de

călțăminte

bărbați femei și copii

călțunarilor din Arad (tek term. szövetkezete)

ság-tér No. 14, unde ghetete lucrate de mălcafele din localitate pe prețurile cele mai ieftine.

deosebită stimă:

Iustin Olariu,
conducătorul asociației.

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiuri din valea Crișului« (*Körösvölgyi pálinka raktár*) s'a deschis în

Arad, Andrássy-tér 5.

(Palatul Almay) o prăvălie nouă unde se vinde:

rachiu de prune

de drojdii, rom, coniac, licheuri precum și **vinuri** din pivni-

tele lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public

Cu stimă:
SCHWARCZ PÁL,
conducător.

Gramofoane și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

gratuit prospectul de prețuri. Se caută revanzători.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoz spe-sele de intabulare, convertex datorille de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocires de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Primire pe lângă onorar consiliteri de afaceri abili și domni de încredere.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATĂ IN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru
(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrală Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Delta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, de
cari eliberează libele. Administrează de
neri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea
sumei depuse 4¹/₂% și 5% interese
fără nici o detrageră.

După toate depunerile contribuția (da
de interese o plătește institutul sepa

Depuneri până la 10,000 Coroane, după
caseta se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acoardă cre
cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lomb)

Acoardă împrumuturi hipotecare pe
de închiriat și pe proprietăți de pământ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru
scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pletrari.

Atelierul central
al magazinei: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

RELITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul
străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția
onoratului public din
loc și jur, magazinul
său de instrumente
muzicale provăzut cu
puteri de prima forță
unde se află, viori, tam-
burine, armonice, gra-
mofone, tobe, cinele,
triugule, oboe, flaute,
clarinefe, goanre, etc.
cari toate se pregătesc
și se repară pe lângă
prețuri moderate.

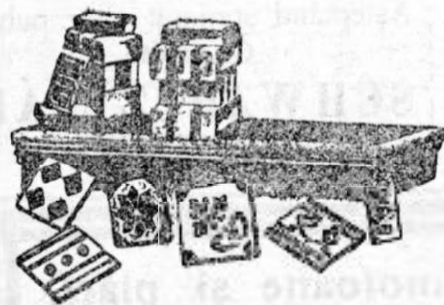
Instrumente vechi se
primesc pelângă pre-
țurile cele mai mari
posibile. Comandele
se efectuează prompt.

Simics József

anteprisă de clădiri și fabrică
de ciment monumente și beton

Lugoș, Str. Buziașului 37. Casa proprie.

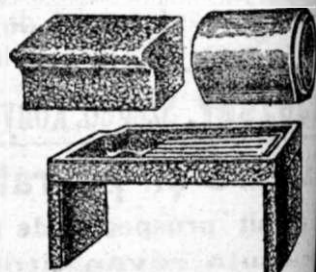

Primește totfelul de
lucrări din acest ram
poduri de beton,
viaduct, canalizări
usucarea pământurilor
umezi, învelișuri de
beton, terase, monu-
mente, pedestale

trepte, bazinuri, boltituri din beton de fier, cupole
pentru biserici, șghiaburi, pereți sectanți, cerdacuri de
ciment și pregătirea lucrărilor din asfalt.

Are în depozit tot materialul de lipsă pentru
pentru lucrările din acest
ram, ghips, ciment româ-
nesc și de portland, trestie
pentru moloz etc.

Lucrările se fac pelângă
garanție. — Preliminare și
planuri se trimit gratuit.

FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,**Pianine, și****Cimbalme.**

la renumita firmă:

TRISKA J.

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

Numai fabricate de prima calitate.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

Cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci mândra ori-și-cui firma lui Triska.
Zagon, 18 August 1908.

Nagy Imre

inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot spune. Prin aceasta îmi exprim deplina mea mulțumire pentru pianul „Sting” ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția și adăvereste mai bine priceperea și calificarea D-tale specială. Intreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoscuților mei.
Torda, 31 August 1908. Cu toată stima

Hirsch Bruno.

Firmei J. Triska Cluj.

Cu mulțumită recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialistilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adăveresc soliditatea intreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.
Dr. Békésy Károly.

D-lul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecăruia să cumpere pian dela D-Ta. Cu stimă:
Szepsizscentgyörgy. Révay Margit.

P. St. Dle!

Ca care sunt specialist în muzică pot zice, că pianul cumpărat dela D-Ta sunt foarte încântat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute și totuși aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma J. Triska. Cu stimă:
Gherla, Ioan Beran,
prof. de muzică și cant.

Magazinului de pianuri J. Triska Cluj Kolozsvár.

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește. Cu deosebită stimă:
Dr. Wachsmann Ede.

On. Dle Triska!

Pianul trimis de D-Ta mă satisface pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor. Cu stimă:
Dej, Madam Gajzágó László.

St. firme J. Triska, Loco.

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (elevul lui Bozendorfer) mă mulțamește pe deplin.
Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bözendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s-au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.
Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:
Dr. Hönz,

profesor academic privat

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de D-v., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțumita și recunoștința mea.
Torda-Szentlászló. Gróf Mikos Miklós.

Firmei Triska Cluj.

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce D-v. vă serveste spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere. Korpád,
Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.
Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert

profesor de liceu.

On. magazin de pian Triska, Cluj.

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu vă exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e ineccepționabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin Vă mulțamesc, că fără să-l văd și așez, m'ați satisfăcut atât de bine.
Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.
Cu stimă Mátyás Adolf.

Firmei Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat complet plăcerea generală. Vă mulțumim pentru serviciul prompt și onest.
Ioan Bucur
preot gr. ort.

D-lul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțumit. Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă. Cu stimă:
Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint

asesor la sedria orfanală comitatensă.

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela D-v. toți sunt mulțumiți și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorința tuturor. Cu stimă:
Mocs, 18 Aug. 1908. Madam Nagy Elek.

D-lul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin. Zagon, 19 August 1909. Cu stimă

Vád. Bécássy.

D-lul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neeccepționabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.
Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka

profesoară la școl. civ.

O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).

Străformarea pianului meu lung în „Mignon” scurt, ce ți-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătatea și trănicia lui.

Pianiști virtuozii, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțumită și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul D-v. Cu deosebită stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László

jude reg. cerc.

Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru simie nu se poate deosebi de unul nou. Cunoscuților mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul pe fect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Dle Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregzászy” de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou. Cu stimă:

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kuun Géza.

D-lul J. Triska, măiestru de pian Loco.

La rugarea D-tale bucuros adăveresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparatură l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár

profesor ord. la academia de știință.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și provederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datoria când îți exprim mulțumita și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trănică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godofréd

vice-comit. comit. Beszterozs-Naszód.

Revista Modei — este o foarte elegantă și bogat ilustrată publicație de mode feminine, scrisă în limba românească și executată artistic cu o splendidă copertă cu culori.

Revista Modei — are dări de seamă a modei din Paris, Viena, Londra și Berlin cu ultimele creațiuni pentru Toalete și Costume de dame, Rochii de bal, salon, nuntă vizită și stradă, Pălării și găтели de cap, Jachete, Capoate, Matineuri, etc.

Revista Modei se ocupă și de Moda copiilor, broderii, dantele, lucru de mână, lingerie monograme și diferite industrii casnice.

Revista Modei — cuprinde și o aleasă materie literatură, cronice feminine, anecdote, rețele și sfaturi, un foileton, jocuri distractive etc.

Revista Modei apare de douăori pe lună. Fiecare număr conține drept supliment *gratuit* un tipar croit în mărime naturală.

Abonamentul: 3 luni Cor. 4-50, 6 luni Cor. 8-50, 1 an Cor. 16.

— La cerere se trimite un număr de probă, gratis și franco. —

Depozitul general la Administrația ziarului „Adevărul“ din București, unde se primesc și abonamentele.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează
— mai ieftin ca orice concurență. —
Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Fabrica de prăjitoare de cafea și
căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

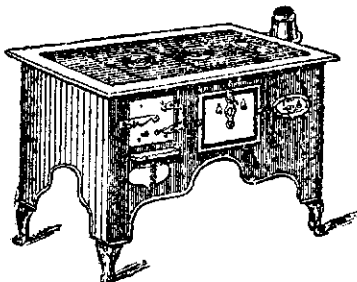
Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea
brevetate și căminurile (sparhert) recunoscute de
cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat
peste 400 bucăți.

Primesc și eșecut pelângă
prețuri moderate orice lucrări de
strungărie în fier, repararea ma-
șinelor și mecanismelor de fier,
a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care
se referă la ziarul acesta preț-
curent despre prăjitoarele și că-
minurile sale brevetate.

Telefon 557.

Telefon 557.

Profesorii și ins-
tructorii de mu-
zică primesc favor
— convenit. —

Cataloage ilustra-
te la dorință se
trimit gratuit și
porto franco. —

Petrof Antal succ-
sor **Wonka József**

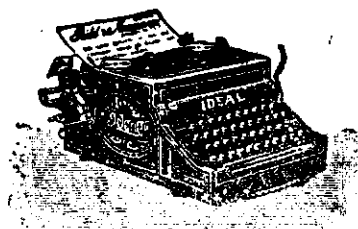
fabrică de plane cesar reșale în
Timișoara-Josefin, Str. Szilágyi No 13.

Magazin în Hunyadi-ut No 16.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Mașini de scris

IDEAL și ERICA.

GRAMOFOANE

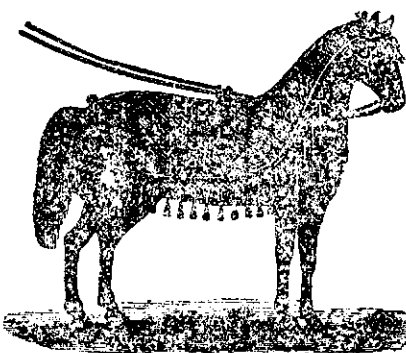
Mașini de cusut VERITAS.

(fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: panglici
de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la mehanicul:

George Barthelmis, Brașov, Weisz Mihály-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mehanic din Ardeal.
Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem deasemenea aparate mehanice fine etc. Școală de scris cu mașina.

Orologiu de buzunar
cu capac dublu, mecanism excelent
pentru 6 coroane
se capătă pe lângă garanția de 2 ani
precum și totfelul de
reparări de oroloage
se execută cu prețuri convenabile la
Süssmann E. orologer
Sibiu—Nagyszeben, Reisp. 11.

Milan Jorgovits

curelar, șelar și fabri-
cant de geamantane în

Timișoara-Centru

Strada Jenőherczeg-u. 14.

— (Lângă muzicantul Braun). —

(Temesvár - Belváros).

Recomandă în atenția onor. public din localitate și jur,
magazinul său bogat asortat în hamuri și tot ce e de lipsă la
călărit, apoi geamantane și geanțe de diferite calități.

Mai departe recomandă bățurile, căpestrile și biciurile în
cel mai favorabil preț. — Reparările se fac repede și la timpul
cerut. — Comandele se execută prompt.